

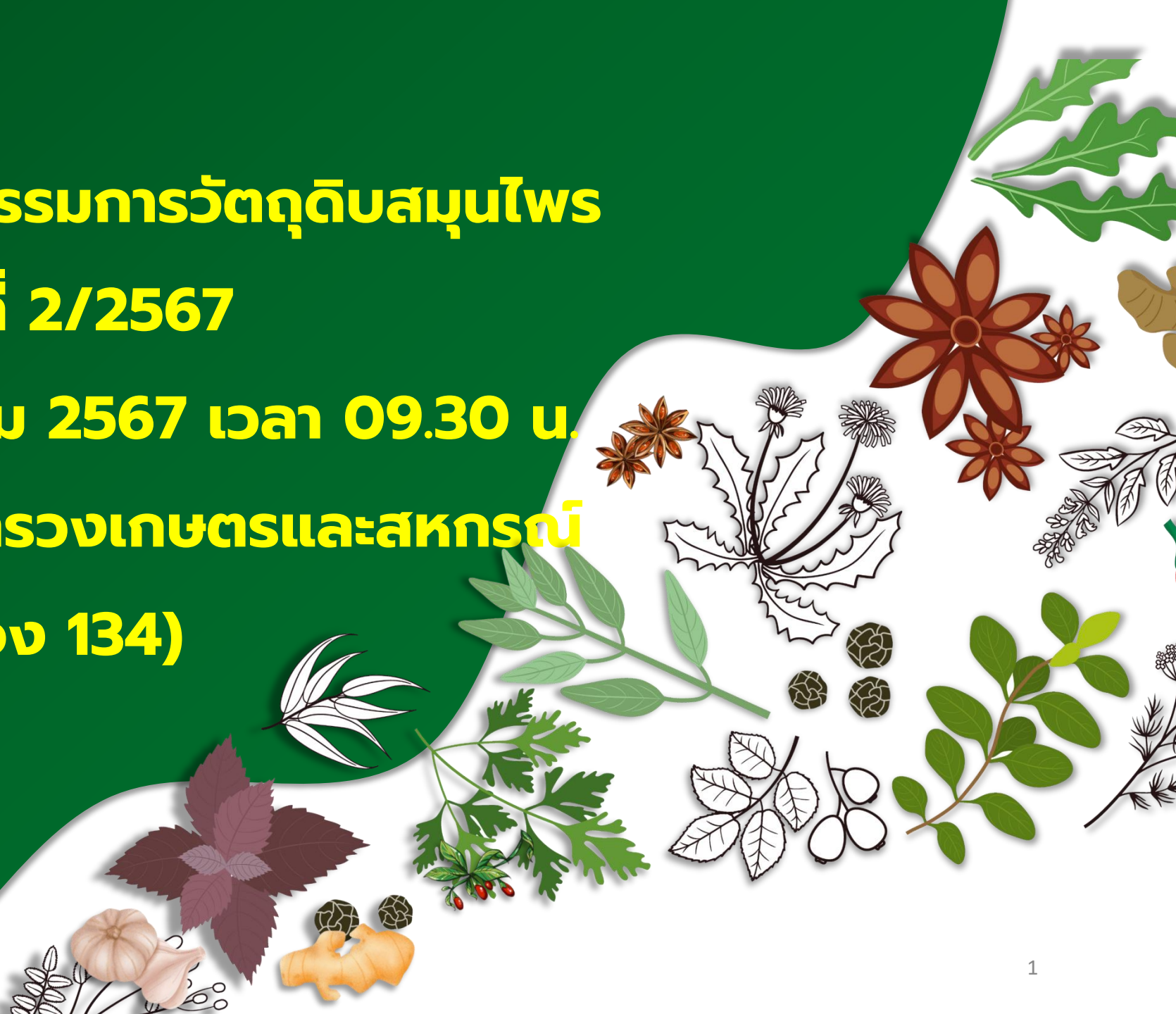
การประชุมคณะอนุกรรมการวัตถุพิเศษสมุนไพร

ครั้งที่ 2/2567

วันพุธที่ 14 สิงหาคม 2567 เวลา 09.30 น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ห้อง 134)

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2567

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

รายงานผลการขับเคลื่อนงานสมุนไพร ปีงบประมาณ 2567 ตามเป้าหมายตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุพิษสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

4.1 สรุปการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน 2567

4.2 คำสั่งคณะทำงานรายสินค้าสำคัญ เรื่อง สมุนไพร และคำสั่งคณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร

4.3 การเชื่อมโยงตลาดสมุนไพร

โดยผู้แทนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้แทนตลาดไท

4.4 สรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2567

วันที่ 16 กรกฎาคม 2567

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 แผนพัฒนาวัตถุพิษสมุนไพรและการเชื่อมโยงตลาด

5.2 (ร่าง) คำสั่งคณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ

กำหนดการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2567

ระเบียบวาระที่ 1

เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2

เรื่องรับรองรายงานการประชุม

คณะกรรมการวัตถุอันตราย ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2567

มีการแจ้งเวียนรายงานการประชุมของคณะกรรมการวัตถุอันตราย ครั้งที่ 1/2567 ให้คณะกรรมการฯ รับรองรายงานการประชุมดังกล่าว กลับมาภายในวันที่ 28 มีนาคม 2567

ไม่มีหน่วยงานใดแก้ไขรายงานการประชุม

ฝ่ายเลขานุการ ขอให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการวัตถุอันตราย

ระเบียบวาระที่ 3

เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

รายงานผลการขับเคลื่อนงานสมุนไพร ปิงบประมาณ 2567 ตามเป้าหมายตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน ที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

การขับเคลื่อนงาน แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566- 2570 ปีงบประมาณ 2566

คณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาผลผลิตสมุนไพร ครั้งที่ 2/2566 (28 มี.ค. 66)

การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ของหน่วยงานรับผิดชอบแต่ละตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ปีงบประมาณ 2566

คณะกรรมการวัตุดิบสมุนไพร ครั้งที่ 1/2566 (26 มี.ย. 66)

- 1) Road Map การขับเคลื่อนพืชสมุนไพรและพัฒนาคุณภาพวัตุดิบสมุนไพร ปี 2566 - 2570
- 2) มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบงานตัวชี้วัด KPI ยุทธศาสตร์ที่ 1 รายงานผลเพื่อตามกรอบติดตาม และประเมินผลภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบนิเวศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คณะกรรมการวัตุดิบสมุนไพร ครั้งที่ 1/2567 (21 ก.พ. 67)

- 1) มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการตามแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2567
- 2) มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการตามกรอบแนวทางการส่งเสริมภายใต้มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565 ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาผลผลิตสมุนไพร ครั้งที่ 1/2567 (6 มี.ย. 67)

มอบหมายให้สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติร่วมกับกรมวิชาการเกษตร รวบรวมข้อมูลมาตรฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับขมิ้นชัน กระชายดำ และไพล ทั้งไทย และต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2567 ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2567

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีรายละเอียดของเป้าหมายยุทธศาสตร์ 7 เป้าหมาย พร้อมความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

ปี 2570 พื้นที่ปลูกสมุนไพรได้มาตรฐานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 50,000 ไร่ จากข้อมูลฐาน 43,000 ไร่ (แผน 1)

ตัวชี้วัด	ปีงบประมาณ					
	2565 (Baseline)	2566	2567	2568	2569	2570
จำนวนพื้นที่ปลูกสมุนไพรได้มาตรฐาน (ไร่) (ชนิดพืช 89 ชนิด)	43,000	53,000 (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2565)	63,000 (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2566)	73,000 (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2567)	83,000 (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2568)	93,000 (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2569)

1 ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรได้มาตรฐาน **84,792 ไร่** พืชสมุนไพร 89 ชนิดพืช

- แปลงได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 76,776 ไร่
- แปลงได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จำนวน 8,016 ไร่

หน่วยงานดำเนินการ : กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมวิชาการเกษตร
 หน่วยงานความร่วมมือ : สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินฯ

เป้าหมาย	ดำเนินการ
แผน 1 มีการปลูก สมุนไพรที่ ได้คุณภาพ ตาม มาตรฐานที่ กำหนด 43,000 ไร่	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูก พืชสมุนไพรให้เกษตรกร จำนวน 389,386 ราย พื้นที่ ปลูกสมุนไพร 1,195,867 ไร่ พื้นที่ปลูกได้ มาตรฐาน (GAP+เกษตร อินทรีย์) 67,010 ไร่ (ชนิดพืช 88 ชนิด)

	2565 (Baseline)	2566		2567	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
จำนวนพื้นที่ ปลูกสมุนไพรได้ มาตรฐาน (ไร่) (ชนิดพืช 89 ชนิด)	43000	53,000 (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2565)	89,645 ไร่ (เพิ่มขึ้น 36,645 ไร่ จากเป้า 53,000 ไร่)	63,000 ไร่ (เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ จาก ปี 2566)	84,792 ไร่ (เพิ่มขึ้น 21,792 ไร่ จากเป้า 63,000 ไร่)

(ข้อมูลสรุปผล ณ 31 กรกฎาคม 2567)

เกษตรกรและพื้นที่ปลูกสมุนไพร ปี 2567 (89 ชนิดสมุนไพร) ข้อมูล (1) กรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูล (2) , (3) กรมวิชาการเกษตร	เกษตรกรและพื้นที่ปลูก (1)		เกษตรกรและพื้นที่ที่ได้รับการรับรอง GAP (2)			เกษตรกรและพื้นที่ที่ได้รับการรับรอง เกษตรอินทรีย์ (3)		
	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	แปลง (ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	แปลง (ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
รวม	475,940	1,023,801	17,274	17,971	76,776	12,669	13,237	8,016
เกษตรกรปลูกสมุนไพรได้มาตรฐานข้อมูล GAP+อินทรีย์			29,943 ราย					
รวมพื้นที่ปลูกที่ได้มาตรฐาน GAP+อินทรีย์			84,792 ไร่					

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

ปี 2567 มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) รวมจำนวน จำนวน **5** ชนิด ได้แก่ **เตย โหระพา กะเพรา น้อยหน่า พลู**

2

แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร เพิ่มขึ้น 30 ชนิดพืช ปี 2566-2570

	2565 (Baseline)	2566		2567	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
จำนวนแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร (พืช)	30	36 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2565)	36 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก เป้าหมาย)	42 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2566)	41 (ต่ำกว่าเป้าหมาย 1 พืช)

ตัวชี้วัด	ปีงบประมาณ					
	2565 (Baseline)	2566	2567	2568	2569	2570
จำนวนแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร (พืช)	30	36 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2565)	42 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2566)	48 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2567)	54 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2568)	60 (เพิ่มขึ้น 6 พืช จาก ปี 2569)

ในปี 66-67 จำนวนแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร สะสม 11 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 92)

หน่วยงานดำเนินการ : กรมพัฒนาที่ดิน
หน่วยงานความร่วมมือ : กรมวิชาการเกษตร

เป้าหมาย

ดำเนินการ

จัดทำ Land Suitability ของพืชสมุนไพร จำนวน 24 ชนิด

ปี 2560 (Product champion) จัดทำแผนที่

ขมิ้นชัน (103.9 ไร่)	ไพล (120.4 ไร่)	บัวบก (113 ไร่)	กระชายดำ (103 ไร่)	จำนวน
				4

ปี 2561 จัดทำแผนที่

ฟ้าทะลายโจร	กระชายเหลือง	กระวาน	ข่า	พริกไทย	จำนวน
ขิง	คำฝอย	ตะไคร้	บุก	ว่านชักมดลูก	
					10

ปี 2562 จัดทำแผนที่

กระเจี๊ยบแดง	เก็กฮวย	ดีปลี	บอระเพ็ด	มะแว้งเครือ	จำนวน
พลูyac	เพชรสังฆาต	มะระขี้นก	มะลิ	มะแว้งต้น	
					10

ปี 2564 นำข้อมูล 14 ชนิด ขึ้น Agri map

ขมิ้นชัน ไพล บัวบก กระชายดำ ฟ้าทะลายโจร กระชายเหลือง กระวาน ขิง คำฝอย บุก กระเจี๊ยบแดง ดีปลี พลูyac มะแว้งเครือ

ปี 2565 นำข้อมูล 10 ชนิด ขึ้น Agri map

ข่า ตะไคร้ พริกไทย ว่านชักมดลูก เก็กฮวย บอระเพ็ด เพชรสังฆาต มะระขี้นก มะลิ มะแว้งต้น

จัดทำแผนที่	เจียวกู่หลาน	พริกขี้หนู	ชุมเห็ดเทศ	ย่านาง	กัญชง	กัญชา	จำนวน
	มะกรูด	กระท่อม	ว่านหางจระเข้				
	รวม						9

รวม 33

แผนฉบับที่ 2

แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพรเพิ่มขึ้น 30 พืช ปี 2566-2570

ปี 2566 จัดทำแผนที่

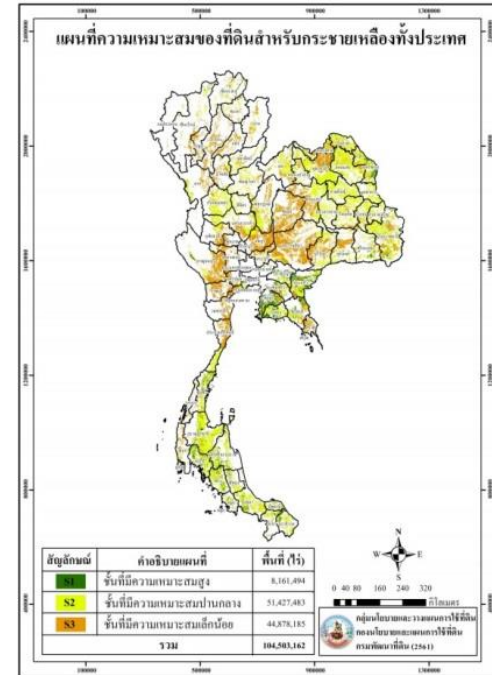
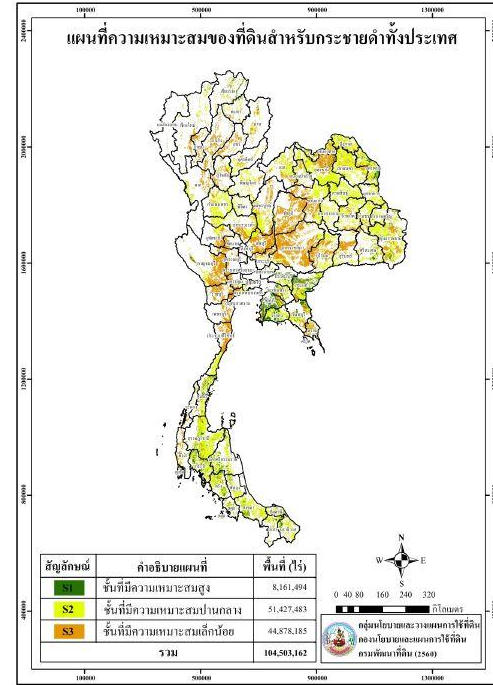
กวาวเครือขาว	มะขามป้อม	หญ้าหวาน	เสาวรส	หม่อน	มะนาว	จำนวน
						6

รวม 39

ปี 2567 จัดทำแผนที่ จำนวน 5 ชนิดพืช ได้แก่ เตย โหระพา กะเพรา บัวยักษ์ พลุ

5

รวม 44

Agri-Map ป้อนตำแหน่ง ผู้ใช้ทั่วไป ประเทศไทย

ค้นหาแผนที่แบบ ร้อยประเทศ

การวิเคราะห์การเชิงรุก

- ข้อมูลพื้นฐาน
- พื้นที่เพาะปลูกโดยความเหมาะสมต่างๆ
- ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร
- ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชไร่
- ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสวน

ระดับความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร

- เหมาะสมสูง
- เหมาะสมปานกลาง
- เหมาะสมเล็กน้อย
- ไม่เหมาะสม

พื้นที่ (ไร่) ร้อยละ

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง	16,367,017	8.12
เหมาะสมปานกลาง	67,586,014	33.54
เหมาะสมเล็กน้อย	20,923,465	10.38
ไม่เหมาะสม	96,608,672	47.96

ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร

ประเทศไทย: รวมพื้นที่ 201,485,168.83 ไร่

10

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2565 (50 กลุ่ม)	ดำเนินการ						
	หน่วยงาน	2561	2562	2563	2564	2565	รวม
กรมส่งเสริมฯ	7	9	10	8	22	77	
กรมวิชาการฯ	ดำเนินการในพื้นที่เดิม					21	21
ส.ป.ก.	ดำเนินการในพื้นที่เดิม					49	49
กรมส่งเสริมสหกรณ์	กลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดำเนินธุรกิจรวบรวมสมุนไพร					13	13
รวมทั้งสิ้น							160

	2565 (Baseline)	2566		2567	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
3. จำนวนกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ มีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด (กลุ่ม/แห่ง/สหกรณ์)	50	62 (เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2565)	76 (เกินเป้าหมาย 14 แห่ง จาก เป้าหมายปี 66)	74 (เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2566)	125 (พื้นที่ใหม่เพิ่มขึ้น 49 แห่ง จาก ผลปี 66)

เป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2566-2570

2565 (Baseline)	ปีงบประมาณ				
	2566	2567	2568	2569	2570
50	62	74	86	98	110
	(เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2565)	(เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2566)	(เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2567)	(เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2568)	(เพิ่มขึ้น 12 แห่ง จาก ปี 2569)

หน่วยงาน	ปี 66		ปี 67	
	ผล	พื้นที่เดิม ปี 66	พื้นที่ใหม่	
กรมส่งเสริมการเกษตร	14	-	14	
กรมวิชาการเกษตร	10	1	6	
สปก.	40	-	27	
กรมส่งเสริมสหกรณ์	3	3	2	
สป.กษ.	2	-	-	
รวม	76		49	

ตัวชี้วัดที่ 3

กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ มีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 60 แห่ง (จากเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2565 (50 กลุ่ม))

แผนงาน/โครงการ		ผลลัพธ์	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน มีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด - พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร (วิสาหกิจชุมชน 12 กลุ่ม/แห่ง แปลงใหญ่ 2 กลุ่ม/แห่ง)		ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร จำนวน 14 กลุ่ม/แห่ง	กสก.
พื้นที่เมืองสมุนไพร 5 จังหวัด	จังหวัดอื่น ๆ 9 จังหวัด		
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ - ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์		ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน ...27... กลุ่ม	สปก.
พื้นที่เมืองสมุนไพร 3 จังหวัด (7 แห่ง)	จังหวัดอื่น ๆ 12 จังหวัด (20 แห่ง)		
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ - การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพร		การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน ...6... กลุ่ม/แห่ง (กลุ่มใหม่) และ 11 กลุ่ม(พื้นที่เดิม)	กวก.
พื้นที่เมืองสมุนไพร 3 จังหวัด	จังหวัดอื่น ๆ 6 จังหวัด		
5. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร - การผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน GAP		การผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน GAP จำนวน ...2... สหกรณ์ (สหกรณ์ใหม่ 2 สหกรณ์ สหกรณ์เก่า 3 สหกรณ์)	กสส.
พื้นที่เมืองสมุนไพร 1 จังหวัด	จังหวัดอื่น ๆ 4 จังหวัด		
รวม		47 กลุ่ม/แห่ง + 2 สหกรณ์ = 49 แห่ง	

วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการ สมุนไพรรวมทั้งหมด 7,295 แห่ง

ภาคเหนือมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิต
สินค้าและบริการ สมุนไพร รวม 1,715 แห่ง
จังหวัดเชียงรายมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด
259 แห่ง

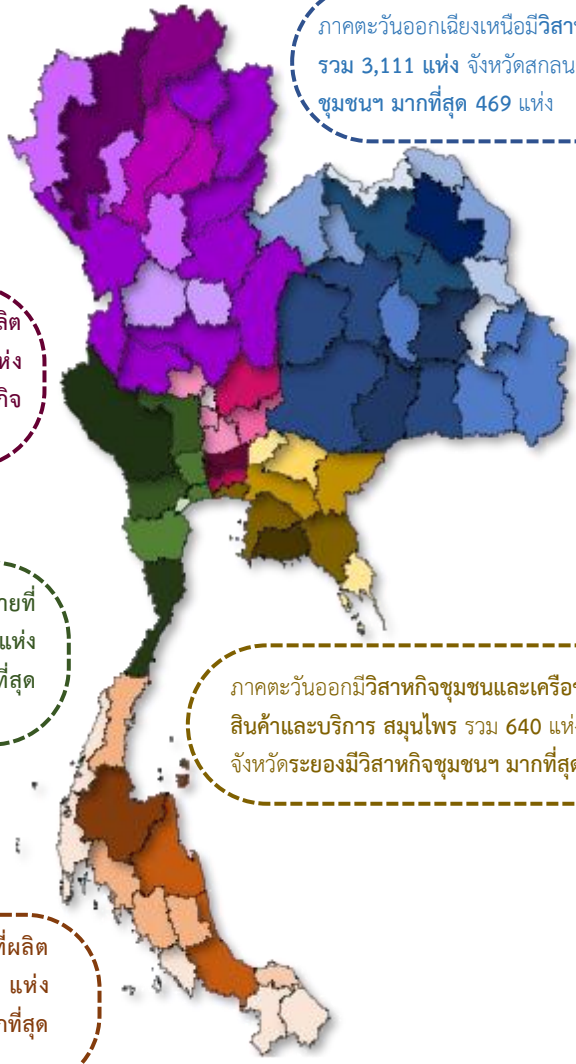
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิสาหกิจชุมชนฯ
รวม 3,111 แห่ง จังหวัดสกลนครมีวิสาหกิจ
ชุมชนฯ มากที่สุด 469 แห่ง

ภาคกลางมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิต
สินค้าและบริการ สมุนไพร รวม 390 แห่ง
จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานีมีวิสาหกิจ
ชุมชน มากที่สุด 66 แห่ง

ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่
ผลิตสินค้าและบริการ สมุนไพร รวม 593 แห่ง
จังหวัดกาญจนบุรีมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด
190 แห่ง

ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิต
สินค้าและบริการ สมุนไพร รวม 640 แห่ง
จังหวัดระยองมีวิสาหกิจชุมชนฯ มากที่สุด 115 แห่ง

ภาคใต้มีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิต
สินค้าและบริการ สมุนไพร รวม 846 แห่ง
จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด
161 แห่ง

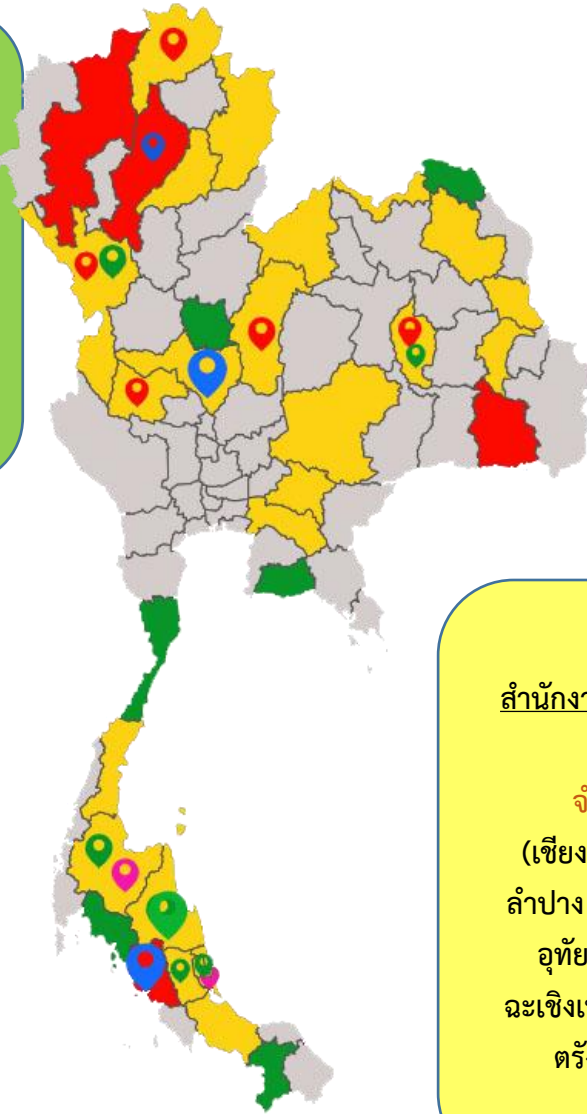
กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ที่มีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้นที่ มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด รวม 49 แห่ง

กรมส่งเสริมการเกษตร
จำนวน 14 แห่ง (13
จังหวัด ได้แก่ ตาก น่าน
ลำปาง ปราจีนบุรี
นครนายก อ่างทอง
สระแก้ว เลย อุตรธานี
ขอนแก่น ระนอง
สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต)

กรมวิชาการเกษตร
จำนวน 6 แห่ง
(มหาสารคาม พิจิตร
ตรัง)

กรมส่งเสริมสหกรณ์
จำนวน 2 แห่ง
(พิษณุโลก
ปราจีนบุรี)

**สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม**
จำนวน 27 แห่ง
(เชียงราย เชียงใหม่ น่าน
ลำปาง พะเยาแพร่ อุดรดี
อุทัยธานี นครราชสีมา
ฉะเชิงเทรา ราชบุรี เพชรบุรี
ตรัง พัทลุง ระนอง)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

มีการผลิตสมุนไพรครบวงจรเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ในประเทศ อย่างน้อย 5 แห่ง

หน่วยงาน	66 (แห่ง)	67 (แห่ง)	โครงการ/จังหวัด
สป.กษ.	2	-	โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร) สงขลา : ร้านค้า online ,ประเทศมาเลเซีย และ สุราษฎร์ธานี : sw. ท่าฉาง ,ร้านค้า online และเอกชน
กรมวิชาการเกษตร	1	2	ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP และอินทรีย์ ใน จ.เพชรบุรี 1 แห่ง และจังหวัดศรีสะเกษ 1 แห่ง โดยความร่วมมือระหว่างกรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ร่วมกับบริษัทไอสดสภาจำกัด (มหาชน) ปลูกพืชสมุนไพร พืชทะเลาะโยธ ชิง และโพล ในทุ่งกุลาร้องไห้
สปก.	5		ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิกูรูปที่ดิน มีการผลิตและจำหน่ายสมุนไพรสู่ตลาดชุมชน จ.อุทัยธานี 1 แห่ง จ.หนองคาย 3 แห่ง และ จ.ตาก 1 แห่ง
กรมส่งเสริมสหกรณ์	5		โครงการส่งเสริมสหกรณ์ (ส่งเสริมการผลิตเชื่อมโยงผู้ประกอบการ) - สหกรณ์ และกลุ่มสหกรณ์ มีการผลิตและรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าเกษตรสมุนไพรปลอดภัย 1 สหกรณ์/จังหวัด รวม 5 แห่ง (อุทัยธานี, พิษณุโลก, ปราจีนบุรี, นครสวรรค์ ลำปาง)
	13	2	

	ปีงบประมาณ					
	2565 (Baseline)	2566	2567	2568	2569	2570
4. จำนวนแหล่งผลิตสมุนไพรครบวงจรเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ในประเทศ (แห่ง)	N/A	1	2 (เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จาก ปี 2566)	3 (เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จาก ปี 2567)	4 (เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จาก ปี 2568)	5 (เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จาก ปี 2569)

ในปี 66-67 จำนวนแหล่งผลิตสมุนไพรครบวงจรเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ในประเทศสะสม 15 แห่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

ห้องปฏิบัติการที่ให้บริการตรวจคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 17025 ในปี 2570 ไม่น้อยกว่า 8 แห่ง

5

กรมวิชาการเกษตร สวพ.3 (ขอนแก่น) พัฒนาวีธีวิเคราะห์สารสำคัญสำหรับการรับรองมาตรฐาน ISO 17025 จำนวน 1 แห่ง

โดยหน่วยงานมีการพัฒนาวีธีวิเคราะห์หาสารสำคัญให้บริการสำหรับนักวิจัยในเบื้องต้น เพื่อเตรียมให้บริการเมื่อมีพร้อมในการรับรองมาตรฐาน ISO 17025

	ปีงบประมาณ					
	2565 (Baseline)	2566	2567	2568	2569	2570
5. จำนวนห้องปฏิบัติการที่ให้บริการตรวจคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 17025 (แห่ง)	2 (เพิ่มขึ้น 2 แห่ง จากปี 2566)	2 (เพิ่มขึ้น 2 แห่ง จากปี 2567)	2 (เพิ่มขึ้น 2 แห่ง จากปี 2568)	2 (เพิ่มขึ้น 2 แห่ง จากปี 2569)

	2565 (Baseline)	2566		2567	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
5. จำนวนห้องปฏิบัติการที่ให้บริการตรวจคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 17025 (แห่ง)	2	1 (ห้องปฏิบัติการผ่านการรับรอง ISO 17025 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)
ในปี 66-67 จำนวนห้องปฏิบัติการที่ให้บริการตรวจคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 17025 สะสม 1 แห่ง (ต่ำกว่าเป้าหมาย 1 แห่ง)					

หน่วยงานหลัก: กรมวิชาการเกษตร
หน่วยงานความร่วมมือ: กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร

การวิเคราะห์สารสำคัญในพืชสมุนไพร สวพ. 3 (ปี 65-66)

ชนิดสมุนไพร	สารสำคัญ/ น้ำมันหอมระเหย	เครื่องมือที่ใช้
ขมิ้นชัน	Curcumin Demethoxycurcumin Bis-desmethoxycurcumin	HPLC
บัวบก	Medecassic acid , Asiatic acid, Madecassoside , asiaticoside	HPLC LC-MS/MS
โพล	Curcumin (E)-1-(3,4-dimethoxyphenyl) butadiene (DMPBD) terpinen- 4-ol, sabinene,	HPLC GC-FID
กระชายดำ	5,7-dimethoxyflavone 5,7,4'-trimethoxyflavone	HPLC
กระชายขาว	Panduratin A Pinostrobin Boesanbergin A	HPLC
ฟ้าทะลายโจร	Andrographolide; AP1 NeoAndrographolide; AP2	HPLC

แผนการวิเคราะห์สารสำคัญในพืชสมุนไพร สวพ.3 (ปี 67-70)

ชนิดสมุนไพร	สารสำคัญ/ น้ำมันหอมระเหย	เครื่องมือที่ใช้
กัญชง กัญชา	CBD THC	LC MS/MS GC-FID
กระท่อม	Mitragynine	LC MS/MS HPLC
มะระขี้นก	Momordicosides Momordicins karaviloside K1 Charantoside	LC MS/MS HPLC
พริก	Capsaicin	HPLC
เพชรสังฆาต	Diosmin Hesperidin Ascorbic acid Lupeol Carotene	HPLC
ว่านหางจระเข้	Aloe-emodin Alolin Chrysophanic acid Barbabin	HPLC
มะขามป้อม	Astragalin Glucogallin	HPLC
กระเจี๊ยบแดง	Protocatechuic acid hibiscetin Anthocyanin	HPLC
พืช อัญชัน/ สมุนไพรท้องถิ่น มูลค่าสูง	บุก หวาย พริกไทย ผักหวานป่า ผักกูด มันแกว ว่านจู้ ฯลฯ	LC MS/MS HPLC

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

ระบบ
ฐานข้อมูลพืช
สมุนไพร
อย่างน้อย 1
ฐาน

6

หน่วยงาน	ข้อมูล
กรมส่งเสริมการเกษตร	ข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพรพื้กักแปลงแปลงใหญ่สมุนไพร ฐานข้อมูลทะเบียน ผู้ปลูกสมุนไพรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และฐานข้อมูลสถานการณ์ปลูกพืชรายเดือน
กรมพัฒนาที่ดิน	Land Suitability
กรมวิชาการเกษตร ส.ป.ก.	ข้อมูลพืชสมุนไพรที่ได้รับการรับรอง GAP, Organic
กรมส่งเสริมสหกรณ์	ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ ส.ป.ก.
กรมส่งเสริมสหกรณ์	ข้อมูลชื่อสหกรณ์ จำนวนสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจรวบรวมพืชสมุนไพร จำนวนสมาชิกผู้ปลูก พื้นที่ปลูก และชนิดสมุนไพรที่ปลูก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระหว่างดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพร โดยจะพัฒนาฐานข้อมูลสมุนไพรให้เป็นฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เป้าหมาย

การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูล
สมุนไพรระหว่างหน่วยงานภายใน

เพื่อผู้บริหาร/
การบริหารจัดการข้อมูลสมุนไพรร

ระบบการทำงานแบบบูรณาการ
ระหว่างหน่วยงาน

แหล่งข้อมูล (Data Source)

- ฐานข้อมูลทะเบียนผู้ปลูกสมุนไพรร พื้นที่ปลูกสมุนไพรร
แปลงใหญ่สมุนไพรร
- ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บ
เกี่ยว
- ฐานข้อมูลการแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรรให้ได้มาตรฐาน
- ฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรและผู้ปลูกพืชสมุนไพรรในระบบเกษตรที่
ดีเหมาะสม (GAP)
- ฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรและผู้ปลูกพืชสมุนไพรรเกษตรอินทรีย์
(Organic farming)
- แผนที่เหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพรร
(Land Suitability) แยก S1 S2 S3 N
- แผนที่เขตการใช้ที่ดินปลูกพืชสมุนไพรร (ขมื่นชัน ไพล)
- ฐานข้อมูล ชื่อเกษตรกร แหล่งปลูกพืชสมุนไพรร ในพื้นที่ สปก.
- ฐานข้อมูลกลุ่มเกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น
- ฐานข้อมูลที่ตั้งโรงอบ

การจัดการข้อมูล (Data Catalog & Data Process)

ฐานข้อมูลพืชสมุนไพรรและภูมิปัญญาการใช้
ประโยชน์ของประเทศไทย

ฐานข้อมูลสมุนไพรรของสาธารณสุข

GIS

SUPERVISOR

SURVEY

ผลลัพธ์ (Output)

- ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูก
- พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน
- พื้นที่ปลูกสมุนไพรรที่ได้มาตรฐาน GAP Organic
- ข้อมูลการผลิตและจำหน่ายพืชสมุนไพรร
- รายงานผลตามเป้าหมายตัวชี้วัด (แผนแม่บท
แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรรไทย)
- ออกมาตรการ กำหนดนโยบาย
ช่วยเหลือ ส่งเสริม
- วางแผนการปลูก การขาย
- ต่อยอดพัฒนาธุรกิจสมุนไพรร

[Website](https://www.moac.go.th) การขับเคลื่อนงานสมุนไพรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ([moac.go.th](https://www.moac.go.th))

<https://www.moac.go.th/herbs-home>

MOAC OPSMOAC

การขับเคลื่อนงานสมุนไพรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน้าหลัก เกี่ยวกับ งบประมาณ ข่าวสาร ทั่วไป ทิวทัศน์ คลังความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่เกี่ยวข้อง ติดต่อเรา

HERBS
MOAC
สมุนไพร

ข่าวกิจกรรม

ตัวชี้วัด

แผนงาน/โครงการ

ผลลัพธ์

หน่วยงาน รับผิดชอบ

6. ระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร อย่าง น้อย 1 ฐาน (ต่อ)

โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร)
- แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร มีการจัดทำแผนระบบ
การเชื่อมโยงข้อมูล

ไม่ได้รับ
งบประมาณ

สป.กษ
กสก./กวก./พด./ส.
ป.ก./กสส./ปศ./สศก./
มกอช/สร

โครงการป้องกันรักษาป่า พัฒนาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว
- กิจกรรมโครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในป่าชุมชน เตรียมพื้นที่
ปลูกสมุนไพร 200 ไร่ ใน 4 จังหวัด
- กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์สมุนไพรจากป่าอย่างยั่งยืน ใน 24 กลุ่ม
แปลง ใน 5 จังหวัด

สนับสนุนข้อมูล

กรมป่าไม้

โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร
- ระบบฐานข้อมูลพืชป่าสมุนไพร 1 ฐานข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลพืช
สมุนไพรจำนวน 756 ชนิด 343 ตำรับยา ตามลิงก์
<https://www.dnp.go.th/botany/herb.html>
- สำรวจข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 3 แห่ง ในราชบุรี และ
กาญจนบุรี
- บำรุงรักษาสวนสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์ 9 แห่ง (สระบุรี, พิษณุโลก,
อุดรธานี, ฉะเชิงเทรา, สระแก้ว, ตรัง, เชียงใหม่, อุบลราชธานี และราชบุรี)

สนับสนุนข้อมูล

กรมอุทยานแห่งชาติฯ

โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรจากป่าชายเลนอย่างยั่งยืน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 พื้นที่เป้าหมาย 24 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี/
สงขลา/สุราษฎร์ธานี ชลบุรี/ระยอง/ตราด/ฉะเชิงเทรา/สมุทรปราการ/
กรุงเทพฯ/สมุทรสาคร/สมุทรสงคราม/เพชรบุรี/ประจวบคีรีขันธ์/ชุมพร/
นครศรีธรรมราช/พัทลุง/ปัตตานี/นราธิวาส/ระนอง/พังงา/ภูเก็ต/กระบี่/
ตรัง/สตูล

สนับสนุนข้อมูล

กรมทรัพยากรทางทะเล
และชายฝั่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรร้อยละ 5 จากการส่งเสริมการผลิตสามารถเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์หรือตลาดรับวัตถุดิบสมุนไพรหรือตลาดสมุนไพรชุมชน

7

เป้าหมาย ปี 67 มีการส่งเสริมการผลิตสามารถเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์หรือตลาดรับวัตถุดิบสมุนไพรหรือตลาดสมุนไพรชุมชน ร้อยละ 2 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2566)

	ปีงบประมาณ					
	2565 (Baseline)	2566	2567	2568	2569	2570
7. ร้อยละของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรจากการส่งเสริมการผลิตสามารถเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์หรือตลาดรับวัตถุดิบสมุนไพรหรือ	N/A	ร้อยละ 1 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2565)	ร้อยละ 2 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2566)	ร้อยละ 3 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2567)	ร้อยละ 4 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2568)	ร้อยละ 5 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2569)

ผลการดำเนินงานในปี 2567	หน่วยงานรับผิดชอบ
1) สหกรณ์ร้อยละ 38 (จำนวน 5 สหกรณ์ จาก 13 สหกรณ์) เข้าสู่เข้าสู่ระบบร้านค้าออนไลน์ ในโครงการส่งเสริมสหกรณ์ โดยสหกรณ์มีช่องทางการจำหน่ายพืชสมุนไพรแบบออนไลน์ เช่น จำหน่ายทาง เฟสบุ๊ก / Line เพจ ของสหกรณ์	กสส.
2) กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ อยู่ระหว่างดำเนินการสร้างโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์	สปก.
3) เกษตรกร ร้อยละ 100 (มีเกษตรกรเข้าร่วม 210 ราย) ในโครงการอบรมการใช้งานระบบตามสแกนสินค้าเกษตรบนระบบคลาวด์ (QR Trace on Cloud) และเว็บไซต์สินค้าเกษตรมาตรฐาน-ออนไลน์ (DGT Farm)	มกอช.
4) เกษตรกร ร้อยละ 21.25 (มีเกษตรกรเข้าร่วม 85 ราย จากเป้าหมาย 400ราย) ในโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต วัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์สมุนไพร	กวก.

แผนงาน/โครงการของหน่วยงานที่สนับสนุนแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2567

หน่วยงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. กรมพัฒนาที่ดิน	1. การจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชสมุนไพร	167,500
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ	3,837,500
3. กรมวิชาการเกษตร	3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	1,639,600
	4. แผนงานวิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร	2,501,400
	5. แผนงานวิจัยนวัตกรรมการผลิตสารสำคัญในพืชที่มีฤทธิ์ทางเภสัชกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	1,666,050
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	9,011,500
	7. โครงการส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กิจกรรมส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน	4,838,600
5. กรมส่งเสริมสหกรณ์	8. โครงการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการพืชสมุนไพรของสถาบันเกษตรกร	734,040
6. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	9. การประเมินผลลัพธ์และความยั่งยืนโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ ปี 2567	380,240
7. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	10. โครงการพัฒนาและยกระดับการผลิตพืชสมุนไพรเศรษฐกิจ	1,200,000
8. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	11. แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อลดต้นทุนแรงงานภาคเกษตรและการใช้ประโยชน์จากเปลือกและเศษเหลือของพืชกล้วยงาช้างพาณิชย์ (ระยะที่ 2)	7,100,000
	12. โครงการความหลากหลายของฟ้าทะลายโจรโดยใช้ข้อมูลปริมาณสารสำคัญในกลุ่มไดเทอร์พีนอยด์แลคโตนส์ชนิดเดียวกับข้อมูลลำดับเบสทั้งจีโนมและการแสดงออกของยีนส์ทั้งจีโนม เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่ให้วัตถุดิบตรงตามความต้องการ	1,782,000
รวมหน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (8 หน่วยงาน 12 โครงการ)		34,858,430
9. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	13. โครงการการทดสอบความชำนาญการวิเคราะห์ปริมาณ Andrographolide ในสมุนไพรฟ้าทะลายโจร โดยวิธีมาโทกราฟี ชนิดของเหลวสมรรถนะสูง	50,000
	14. โครงการการทดสอบความชำนาญการวิเคราะห์ปริมาณ Curcuminoids ในสมุนไพรขมิ้นชัน โดยวิธีสเปกโทรโฟโตเมทรี ชนิดยูวี-วิส	50,000
10. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	15. โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร	2,469,800
11. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	16. โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรจากป่าชายเลนอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	1,350,000
รวมหน่วยงานภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (3 หน่วยงาน 4 โครงการ)		3,919,800
รวมทั้งสิ้น (11 หน่วยงาน 16 โครงการ)		38,778,230

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพสมุนไพร ปีงบประมาณ 2567 ภาพรวมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บท

ยุทธศาสตร์ชาติ (Z) : ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) : การเกษตร

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ : เกษตรชีวภาพ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) : สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

หลักการและเหตุผล

• การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การสร้างองค์ความรู้ ให้กับเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพสมุนไพรที่มีโอกาสทางการตลาด เข้าสู่ระบบ มาตรฐานและการเชื่อมโยงข้อมูลด้านตลาดเพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการผลิต รวมถึงการ นำผลงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์มาผสมผสานกับการตั้งจุดเด่นของผลิตภัณฑ์เพื่อประยุกต์ใช้ให้ เกิดผลในเชิงพาณิชย์ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ชุมชน และผู้ประกอบการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุน เกษตรกรให้มีการ รวมกลุ่มการผลิตสินค้า สมุนไพรที่ได้คุณภาพ
2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมุนไพรและสร้างมูลค่าเพิ่มได้

เป้าหมาย

- เกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร 2,567 ราย (กลส 887 ราย กวก. 400 ราย ส.ป.ก. 1070 ราย มกอกช. 210 ราย)
- โรงอบสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน 27 แห่ง

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

สินค้าสมุนไพรที่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3

กิจกรรมจำแนกตาม Value Chain

V02 : การสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ กิจกรรม ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ (กลส.)
2. แผนงานวิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร (กวก.)
3. แผนงานวิจัยนวัตกรรมการผลิตสารสำคัญในพืชที่มีฤทธิ์ทางเภสัชกรรมเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่ม (กวก.)

V02 การสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์

4. โครงการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการพืชสมุนไพร ของสถาบันเกษตรกร (กลส)
- 5.โครงการส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กิจกรรมส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.)
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพร ด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.)
7. โครงการพัฒนาและยกระดับการผลิตพืชสมุนไพรเศรษฐกิจ (มกอกช)

V03 การตลาด

1. ประชาสัมพันธ์ด้านการส่งเสริมการผลิตและการใช้ ประโยชน์สมุนไพร (กลส.)
2. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานด้านการพัฒนา สมุนไพรในเว็บไซต์ (สป.กษ.)

งบประมาณปี 2567 รวมทั้งสิ้น 34,858,430 บาท

V04 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสินค้าเกษตรชีวภาพมูลค่าเพิ่มขึ้น

1. ขับเคลื่อนการพัฒนาโรงงานสมุนไพรของ กษ. (สป.กษ)
2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสมุนไพร (สป.กษ)
3. การจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชสมุนไพร (พด.)
4. การประเมินผลลัพธ์และความยั่งยืนโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร (สศก.)
5. แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อลดต้นทุนแรงงานภาคเกษตรและการใช้ประโยชน์จากเปลือกและเศษเหลือของพืชัญชงเชิงพาณิชย์ (ระยะที่ 2) (สวค.)
6. โครงการความหลากหลายของฟ้าทะลายโจรโดยใช้ข้อมูลปริมาณสารสำคัญในกลุ่มไดเทอร์พีนอยด์แลคโตนส์ชนิดร่วมกับข้อมูลลำดับเบสทั้งจีโนมและการแสดงออกของยีนส์ทั้งจีโนม เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่ให้วัตถุดิบตรงตามความต้องการ (สวค.)

V04 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสินค้าเกษตรชีวภาพมูลค่าเพิ่มขึ้น

ต้นทาง

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพร จำนวน 1,770 ราย
- โรงอบสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน 40 แห่ง

ผลผลิต (Output)

กลางทาง

เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการยกระดับการผลิตสู่ มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เกษตรชีวภาพได้

ผลลัพธ์ (Outcome)

ปลายทาง

ผลสัมฤทธิ์ (Impact)

เกษตรกร เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น / องค์กร เกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง และมี ศักยภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจาก สมุนไพรได้หลากหลาย

สังคม ได้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพ มาตรฐานปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ผู้บริโภคมีสุขภาพดี และสร้างความ มั่นคงทางอาหาร

แผนงานโครงการที่ได้รับงบประมาณในปี 2567 ที่สอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัดและมาตรการตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

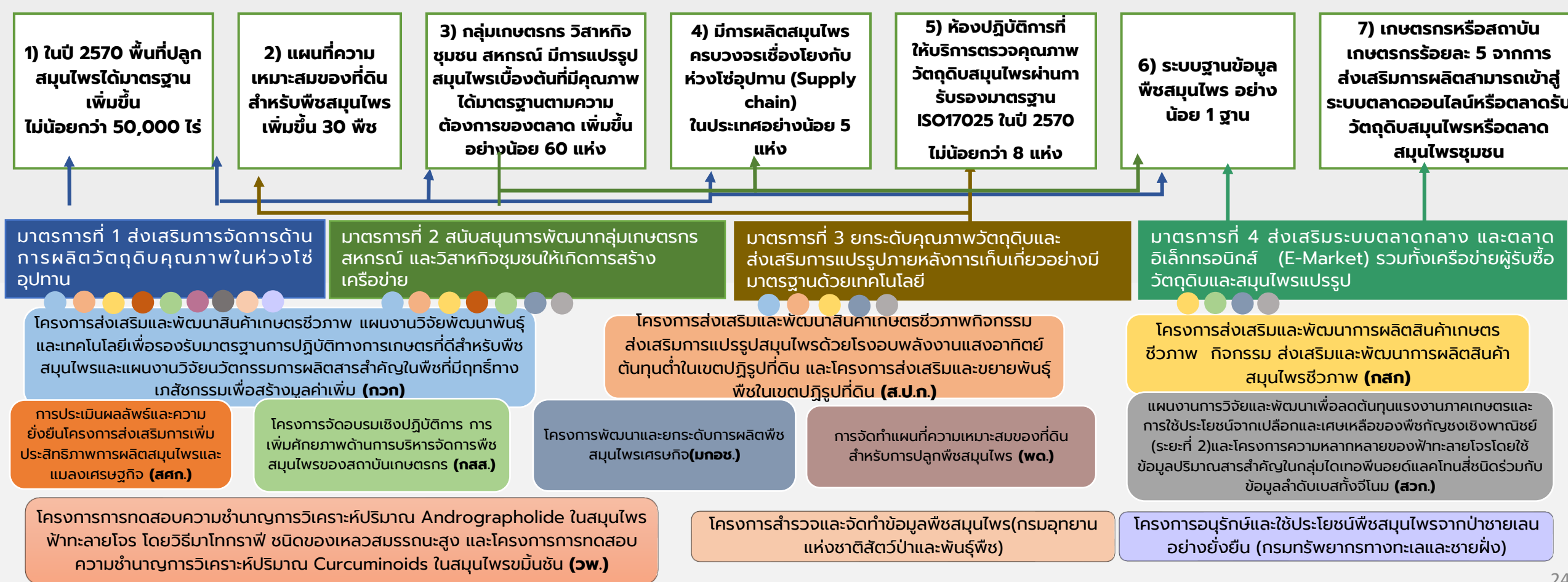
1 เป้าประสงค์ (Objective) ของยุทธศาสตร์

- 1) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
- 2) ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและแปรรูป
- 3) ส่งเสริมการซื้อขายที่สามารถสะท้อนกลไกตลาดได้อย่างเหมาะสม ร่วมกับการมีกลไกการรับรองคุณภาพของวัตถุดิบและวัตถุดิบแปรรูปเบื้องต้น

2 เป้าหมาย (Targets) ของยุทธศาสตร์

- 1) มีผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของปริมาณผลผลิตรวมจากฐานข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของจำนวนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ปี 2565

ตัวชี้วัดของผลลัพธ์

แผนงานที่ได้รับงบประมาณปี 2567 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งหมด 8 หน่วยงาน และนอกสังกัดกระทรวงเกษตรฯ 3 หน่วยงาน รวม 11 หน่วยงาน รวมงบประมาณ 37.41103 ล.

ระเบียบวาระที่ 4

เรื่องเพื่อทราบ

4.1 สรุปการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน 2567

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน 2567

1. รับทราบประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ตามมาตรา 7 (5) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 มาตรา 7 (5) กำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ราย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์จำนวน 9 ด้าน

2. รับทราบประกาศคณะกรรมการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง ผลการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 7 (4) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 ด้านเภสัชศาสตร์ ด้านการแพทย์แผนไทย และด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ กำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ราย

3. รับทราบพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 มาตรา 76 และ มาตรา 77 กำหนดให้มีการส่งเสริมผู้ประกอบการ และเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมความสามารถของผู้ประกอบการ ให้ผู้ประกอบการแจ้งต่ออธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อขอรับการส่งเสริมต่อไป

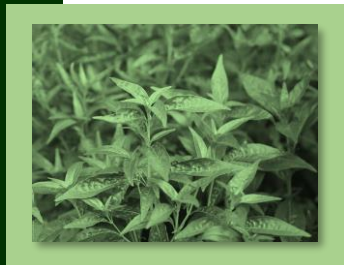

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน 2567 (ต่อ)

4. รับทราบผลการดำเนินงานภายใต้คณะอนุกรรมการวัตฤดิบสมุนไพร (ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตฤดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสู่เกษตรกรมูลค่าสูง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตและแปรรูป ภายใต้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร นอกจากนี้ได้มีการจัดทำแผนที่ความเหมาะสมในการปลูกพืชสมุนไพร สนับสนุนตลาด รวมถึงมีงานวิจัยที่ตอบโจทย์ตั้งแต่การผลิตถึงการแปรรูป ทั้งนี้ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตฤดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2566 ของคณะอนุกรรมการวัตฤดิบสมุนไพรตามยุทธศาสตร์ที่ 1 จำนวน 7 ตัวชี้วัด

5. รับทราบผลการดำเนินงานภายใต้คณะอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร (ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ภายใต้การดำเนินงานของยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

6. รับทราบผลการดำเนินงานภายใต้คณะอนุกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร (ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร) ในการวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน 2

7. รับทราบผลการดำเนินงานภายใต้คณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร (ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบนิเวศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรไทยฯ : มาตรการที่ 1 และ 2) และการวิจัย Herbal champions โดย คณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร มีหน้าที่ขับเคลื่อนให้เกิดกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยให้มีประสิทธิภาพ

8. รับทราบการกำหนดให้มีโครงสร้างรองรับการพัฒนาสมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ โดยการจัดตั้ง “กองเศรษฐกิจสมุนไพร” เป็นหน่วยขับเคลื่อนและบูรณาการประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประเทศอย่างครบวงจร ทั้งผลิตผลของสมุนไพรการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

9. รับทราบการขับเคลื่อนการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ โดยคณะกรรมการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ซึ่งคณะกรรมการผลิตภัณฑ์ สมุนไพรมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศ รวมทั้งการให้คำแนะนำและความเห็นต่อการอนุญาต พักใช้ และเพิกถอนผลิตภัณฑ์สมุนไพร และสถานประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน 2567

10. รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การวิจัยทางคลินิกและการจัดการข้อมูลการใช้สมุนไพรในคนของคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบรายงานการศึกษารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การวิจัยทางคลินิกและการจัดการข้อมูลการใช้สมุนไพรในคน ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

11. รับทราบโครงการศึกษาวิจัยสมุนไพรในความสนใจของสื่อมวลชน ได้แก่

- การศึกษาประสบการณ์ของผู้ป่วยมะเร็งในการใช้น้ำต้มใบมะละกอ
- พืชสมุนไพรกระท่อม

12. รับทราบรายงานการศึกษารายงานเรื่อง “โอกาสทางการค้าสินค้าสมุนไพรไทย กรณีศึกษา : สินค้าไพล”

กระทรวงพาณิชย์โดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ทำการศึกษาวิเคราะห์โอกาสทางการค้าสินค้าสมุนไพรไทย กรณีศึกษา : สินค้าไพล ซึ่งเป็นสมุนไพรที่มีศักยภาพ ในการผลักดันให้เป็น Herbal Champions

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 1 เมษายน

13. งานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ และการประชุมวิชาการประจำปีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ 21 ระหว่างวันที่ 3 - 7 กรกฎาคม 2567 ณ อาคาร 11 - 12 และห้องประชุมพีนิทซ์ 1 - 6 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ริเริ่ม “นวดแผนไทย สปาแผนไทย สมุนไพรไปสู่เวทีโลก” โดยสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงเป็นประธานในพิธีเปิดงานฯ ในวันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2567 เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

14. เห็นชอบ (ร่าง) กรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

15. เห็นชอบ (ร่าง) คำสั่งคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

16. เห็นชอบการพัฒนาต่อยอด Herbal Champions ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

17. เห็นชอบการสรุปการดำเนินงานเมืองสมุนไพรและเมืองที่มีศักยภาพ

18. เห็นชอบให้จังหวัดน่านเข้าร่วมเป็นเมืองสมุนไพร จังหวัดที่ 16

ระเบียบวาระที่ 4

เรื่องเพื่อทราบ

- 4.2 - คำสั่งคณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง สมุนไพร
- คำสั่งคณะกรรมการวัตถุอันตราย เรื่อง สมุนไพร

คำสั่งคณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง สมุนไพร

คณะที่ ๔ คณะทำงานราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง สมุนไพร องค์ประกอบ

(๑) รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางสาวภัทราภรณ์ โสเจยยะ)	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางสาวอิงอร ปัญญากิจ)	รองประธานคณะทำงาน
(๓) รองอธิบดีกรมชลประทานที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๔) รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๕) รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๖) รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๗) รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๘) รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๙) รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๑๐) รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๑๑) รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๑๒) รองผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
(๑๓) ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร และเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน และเลขานุการ
(๑๔) หัวหน้ากลุ่มพัฒนานวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๕) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

ให้คณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน คณะที่ ๑ - ๑๒ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรทดแทนการนำเข้า และการจัดการสินค้าพืชรองในสินค้าสำคัญที่รับผิดชอบ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว
 ๒. จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการพัฒนาการผลิต การแปรรูปและการตลาดในสินค้าสำคัญที่รับผิดชอบ
 ๓. พิจารณาปรับปรุงแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี และเสนอโครงการเพื่อดำเนินการจากแหล่งงบประมาณอื่นที่เหมาะสม รวมทั้งเตรียมการเสนอแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรทดแทนการนำเข้า และการจัดการสินค้าพืชรอง อย่างเป็นรูปธรรม
 ๔. ผลักดันการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในสินค้าสำคัญที่รับผิดชอบ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่
 ๕. เชิญหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ รวมทั้งจัดส่งเอกสารและข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่คณะทำงานเห็นสมควร
 ๖. ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรทดแทนการนำเข้า และการจัดการสินค้าพืชรองในสินค้าสำคัญที่รับผิดชอบ
 ๗. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบอย่างต่อเนื่อง
 ๘. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ร้อยเอก

(ธรรมนัส พรหมเผ่า)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งคณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรม

ดังต่อไปนี้

ข้อ ๔ แต่งตั้งคณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรม โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ

๔.๑ องค์ประกอบ

๑) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธาน
หรือรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	
๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธาน
๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านเกษตรและพันธุพืช	อนุกรรมการ
ในคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติ	
๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสมุนไพรม	อนุกรรมการ
ในคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติ	
๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
ในคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติ	
๖) นายวิชัย ไชยมงคล	อนุกรรมการ
๗) นายเอนิต สุวินิจจิต	อนุกรรมการ
๘) ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๙) ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑๐) ผู้แทนสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๑) ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑๒) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	อนุกรรมการ
๑๓) ผู้แทนกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	อนุกรรมการ
๑๔) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑๕) ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร	อนุกรรมการ
และเกษตรกรรมยั่งยืน	และเลขานุการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๑๖) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร	อนุกรรมการ
กรมส่งเสริมการเกษตร	และเลขานุการ
๑๗) ผู้อำนวยการกองสมุนไพรมเพื่อเศรษฐกิจ	อนุกรรมการ
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	และเลขานุการ
๑๘) ผู้แทนกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร	อนุกรรมการ
และเกษตรกรรมยั่งยืน	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	

๔.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ศึกษารวบรวมข้อมูลการปลูก พื้นที่ปลูก และผู้ปลูกพืชสมุนไพรม เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการปลูกวัตถุบสมุนไพรมให้ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัย
- ๒) กำหนดแผนงานและแผนที่นำทาง (Roadmap) การพัฒนาและการบริหารจัดการวัตถุบสมุนไพรม เชื่อมโยงการตลาดพืชสมุนไพรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรม ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติ
- ๓) ศึกษาวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวัตถุบสมุนไพรม และส่งเสริมการผลิตสมุนไพรมเพื่อใช้เป็นวัตถุบสมุนไพรมในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรมตามแนวทางเกษตรปลอดภัย และสร้างรายได้แก่เกษตรกร
- ๔) ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรมอย่างง่าย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจในระดับชุมชน
- ๕) ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติ
- ๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพรม พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๗) กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสมุนไพรม รวมทั้งเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรม
- ๘) แต่งตั้งคณะทำงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม
- ๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมแห่งชาติมอบหมาย

ระเบียบวาระที่ 4

เรื่องเพื่อทราบ

4.3 การเชื่อมโยงตลาดสมุนไพร

โดย ผู้แทนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้แทนจากตลาดไท

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

4.4 สรุปผลการประชุมคณะอนุกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2567

สรุปผลการประชุมคณะอนุกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

ครั้งที่ 2/2567

1. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาย้ายขอบข่ายการจัดทำมาตรฐานให้ครอบคลุมการผลิตพืช สมุนไพร เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับปรุงพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวพืชสมุนไพร เพื่อให้มีสาระสำคัญสูง เป็นต้น เนื่องจากเดิมภารกิจของ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จะเน้นเพื่อเป็นอาหาร

2. ขอให้พิจารณาเพิ่มพื้นที่ปลูกสมุนไพร Herbal Champions ทั้ง 3 ชนิด (ขมิ้นชัน กระชายดำ และไพล) รวมทั้งสมุนไพรที่มีการนำเข้าสูง เช่น ขิง และว่านหางจระเข้ เป็นต้น ทั้งนี้ หากเป็นไปได้เห็นควรให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรมหารือกันเพื่อทราบความต้องการใช้สมุนไพรและกำหนดแผนการผลิตได้อย่างถูกต้อง

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 แผนพัฒนาวัตถุุดิบสมุนไพรและ
การเชื่อมโยงตลาด

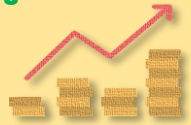
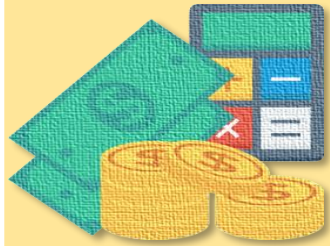
แผนพัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรและเชื่อมโยงตลาด

แผนการส่งเสริม การเพิ่มผลิตภาพสมุนไพรที่มีคุณภาพสู่การผลิตสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง (High value added) สนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจ **BCG** เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร กระจายรายได้สู่เกษตรกร เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 3 เท่าใน 4 ปี โดย

1. ต้นน้ำ พัฒนาเกษตรกร วิศวกรชุมชน สถาบันเกษตรกรให้ผลิตสมุนไพรปลอดภัยเข้าสู่มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ ผลิตสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมในการผลิต มีการปลูกแบบแปลงใหญ่ มีการแปรรูปเบื้องต้นเพิ่มมูลค่า

2. กลางน้ำ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มมูลค่า มีนวัตกรรมต่อยอด มีการลงทุนวิจัย

3. ปลายน้ำ ส่งเสริมตลาดชุมชน ออนไลน์ ตลาดกลางสมุนไพร

Product Champion 15 ชนิด มีปลูกกว่า 8 หมื่นไร่

1. พืชละลายใจ

2. ขมิ้นชัน

3. กระชายดำ

4. กระชาย

5. มะขามป้อม

6. ไพล

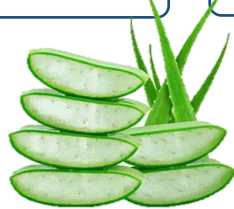
7. กวางเครือขาว

8. ขิง

9. กระต้อม

10. ว่านหางจระเข้

11. บัวบก

12. มะระขี้นก

13. กัญชง

14. กัญชา

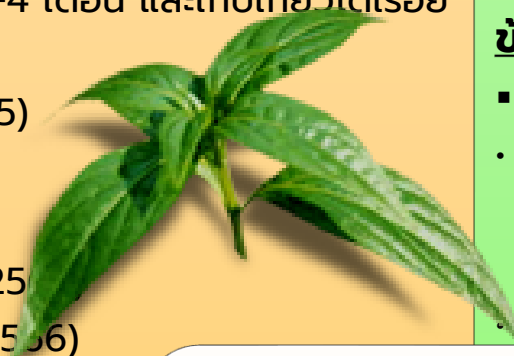

15. เพชรสังฆาต

ข้อมูลการเกษตร

- **ฤดูกาลเพาะปลูก:** ปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ต้องมีน้ำรดให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ
- **ฤดูกาลเก็บเกี่ยว:** เก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ 3-4 เดือน และเก็บเกี่ยวได้เรื่อย ๆ ทุกฤดูกาล
- **ต้นทุนการผลิต:** 12,000 บาท/ไร่ (64/65)
- **ผลิตสดเฉลี่ยต่อไร่** 2,500 กก./ไร่
- **ผลิตแห้งเฉลี่ยต่อไร่** 625 กก./ไร่
- **ราคาสด (เฉลี่ย):** 30 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)
- **ราคาแห้ง:** 120-220 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

**ฟ้าทะลายโจร
(*Andrographis
paniculata*)**

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพร (พ.ศ. 2565)
กรมไทย
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริม
การเกษตร

ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่/ปี): 63,000

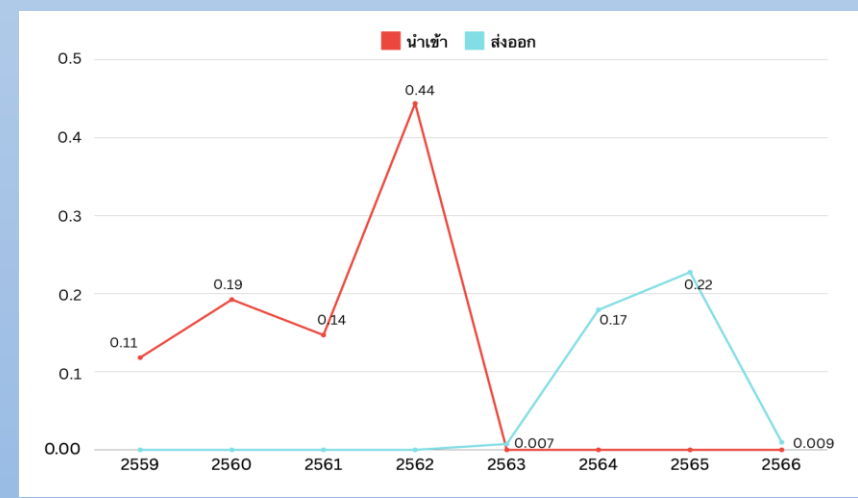
- **แหล่งปลูกในไทย:** นครปฐม สระแก้ว จันทบุรี ขอนแก่น
- **พื้นที่ปลูก:** 2,468.29 ไร่ (ปี 2566)
- **สถานภาพการใช้ประโยชน์**
- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** บรรเทาอาการท้องเสียชนิดที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ, บรรเทาอาการเจ็บคอ
- **Clinical trial:** Common cold, COVID-19, โรคในช่องปาก, ลดไขมันในเลือด

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **19,490.2** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** andrographolide
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - อาหาร 1 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 615 ผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอาง 71 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine) เครื่องสำอาง (Canada)

Marketing

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 20,057,900 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 424,054 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: นิยมปลูกในฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เริ่มเก็บเกี่ยวตั้งแต่เดือนธันวาคม - เมษายน
ผลผลิต: 1,700 กก./ไร่
ต้นทุนการผลิต: 15,000-16,000 บาท/ไร่ (64/65)
ราคาสด (เฉลี่ย): 26.88 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาหัวหั่นตากแห้ง: 80-150 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)
ราคาผง : 400 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)
ราคาน้ำมันหอมระเหย: 4,500 บาท/กิโลกรัม (ปี 2564)

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

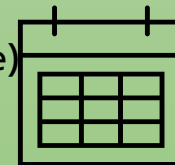
ขมิ้นชัน

(*Curcuma longa L.*)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

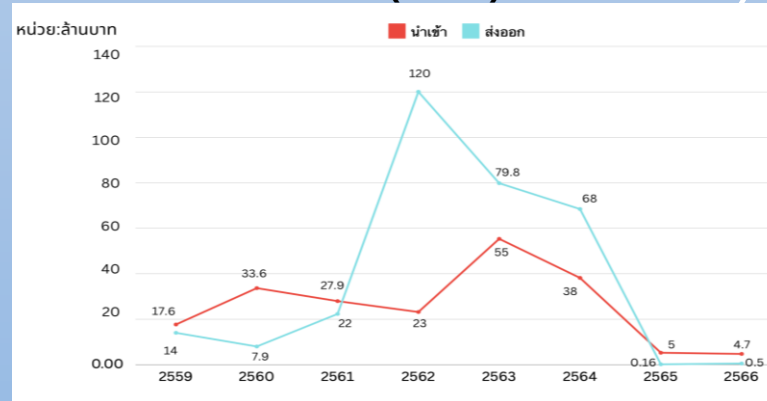
- **สารสำคัญ:** curcumin, volatile oil
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 186 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 383 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ เครื่องสำอาง 57 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 205,961,574 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 313,286,505 บาท

ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่/ปี): 37,000-39,000

แหล่งปลูกในไทย: สุราษฎร์ธานี นครปฐม ตาก นครศรีธรรมราช
พื้นที่ปลูก: 6,538.51 ไร่ (ปี 2566)

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** บรรเทาอาการแน่นจุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ
- **Clinical trial:** โรคกระเพาะ, ข้อเสื่อม

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีการผลิตจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **21,337.95** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: นิยมปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน ในช่วงต้นฤดูฝน

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เมื่อกระชายดำอายุ 10 – 20 เดือน ส่วนมากจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม – มกราคม

ผลผลิตเฉลี่ย : 1,500 กก./ไร่

ต้นทุนการผลิต: 15,000-20,000 บาท/ไร่ (65/66)

ราคาหัวสด (เฉลี่ย): 80 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)

ราคาแห้ง: 400 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)

ราคาผง: 500 บาท/กิโลกรัม

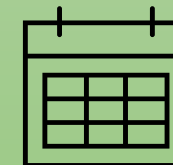
ราคาสารสกัดเฉลี่ย: 4,380 บาท/กิโลกรัม (ปี 2562)

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** 5,7-Dimethoxyflavone (DMF), borneol
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 150 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 696 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

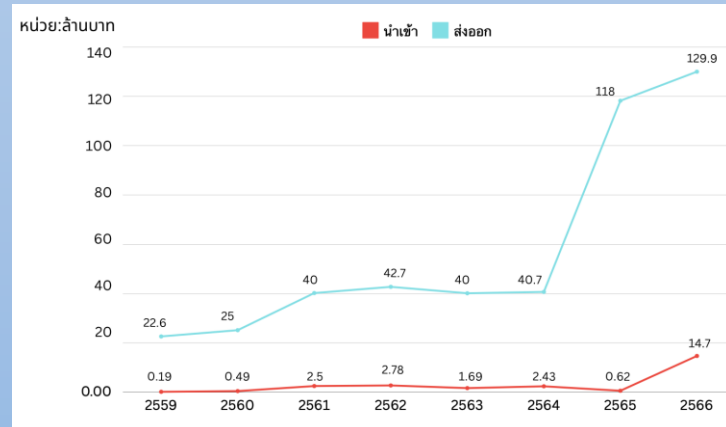
กระชายดำ

(Kaempferia parviflora Wallich. ex Baker.)

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 25,501,190 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 459,844,624 บาท

ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่/ปี): 96,000

แหล่งปลูกในไทย: พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร

นครปฐม

พื้นที่ปลูก: 891.80 ไร่ (ปี 2566)

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** -
- **Clinical trial:** สมรรถนะทางกาย

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **40** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: นิยมปลูกในเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: ประมาณเดือนพฤศจิกายน - มกราคม
ราคาสด (เฉลี่ย): 26.5 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาแห้ง: 190-240 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่/ปี): 96,000
แหล่งปลูกในไทย: กาญจนบุรี สระบุรี ราชบุรี พิจิตร
พื้นที่ปลูก: 12,670.19 ไร่ (ปี 2566)

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

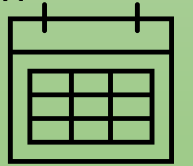
กระชาย

(Boesenbergia rotunda (L.) Mansf.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** panduratin A, pinostrobin
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◊ อาหาร 895 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 120 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ เครื่องสำอาง 63 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

สถานภาพการใช้ประโยชน์

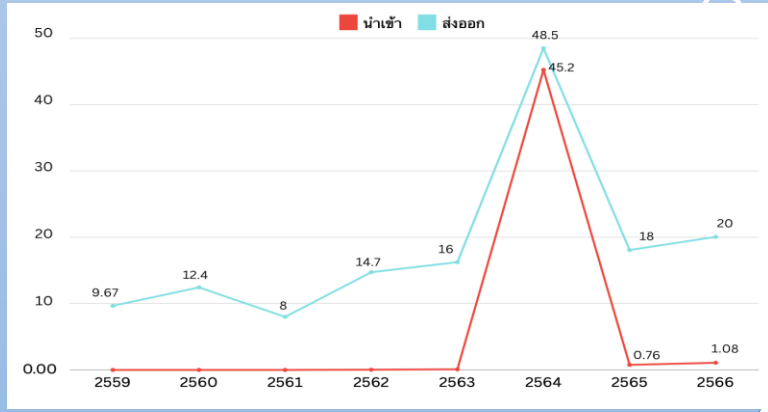
- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** -
- **Clinical trial:** COVID-19

ข้อมูลความต้องการของ SW. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **10** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 47,227,157 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 147,767,906 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: ปลูกได้ทุกฤดูกาล และต้องมีน้ำเพียงพอ

นิยมปลูกในฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: มีผลเมื่ออายุ 5 ปีขึ้นไป จะเก็บเกี่ยวผล ในช่วงเดือนมกราคม - เมษายน

แหล่งปลูกในไทย: กาญจนบุรี เชียงใหม่ บุรีรัมย์

พื้นที่ปลูก: 1691.67 ไร่ (ปี 2566)

ราคาสด (เฉลี่ย): 17.75 บาท/ กิโลกรัม (ปี 2566)

ราคาแห้ง: 80-149 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

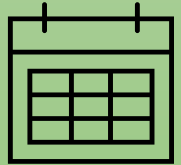
มะขามป้อม

(Phyllanthus emblica L.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** ascorbic acid, rutin, gallic acid, etc.
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ ยา 2 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ อาหาร 350 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 107 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ เครื่องสำอาง 48 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ Over-the-counter (TGA)
 - ◇ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

สถานภาพการใช้ประโยชน์

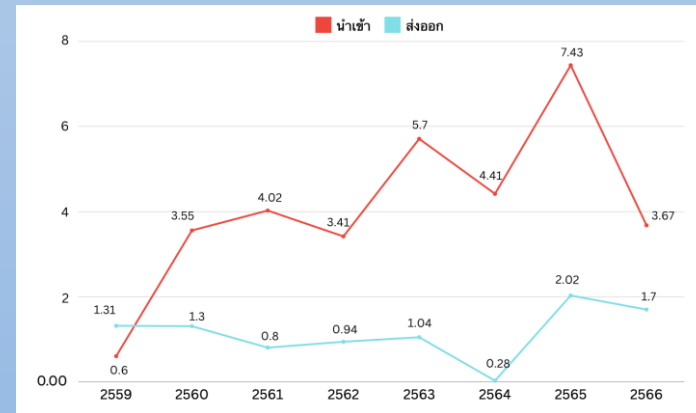
- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** แก้ไอ ขับเสมหะ
- **Clinical trial:** แก้ไอ, ป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือด (CVD), Hepatoprotective

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตมาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **5,337.60** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น **32,850,271** บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น **9,185,247** บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: นิยมปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง ช่วงเดือน ธันวาคม–เมษายน โดยจะเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 1- 2 ปีขึ้นไป

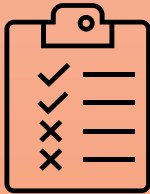
ต้นทุนไหลอายุ 2 ปี :(64/65) 25,700 บาท

ผลตอบแทน (บาท/ไร่/ปี): ไพลสด 60,000 บาท

ไพลแห้ง 72,000 บาท

ไพลผง 114,000 บาท

น้ำมันหอมระเหย 135,000 บาท

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

ราคาไพลสด (เฉลี่ย): 21.06 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

ราคาไพลแห้ง: 100-130 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)

ราคาไพลผง : 200 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)

ราคาน้ำมันหอมระเหย: 5,000 บาท/กิโลกรัม (ปี 2565)

แหล่งปลูกในไทย: นครปฐม ราชบุรี จะเข็งเถรา เชียงใหม่
พื้นที่ปลูก: 1,417.55 ไร่ (ปี 2566)

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** บรรเทาอาการบวม ฟกช้ำ เคล็ดขัดยอก
- **Clinical trial:** ข้อเข่าเสื่อม แก้กักเสบ
ข้อมูลความต้องการของ SW. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **27,035.38 กก./ปี** (ข้อมูลปี 65)

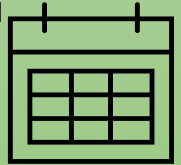
ไพล

(Zingiber cassumunar Roxb.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

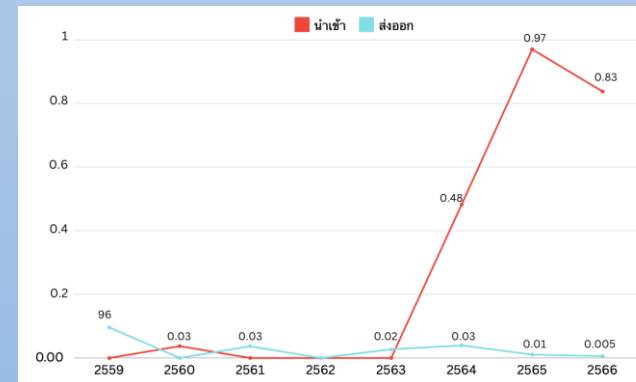
- **สารสำคัญ:** (E)-1-(3,4-dimethoxyphenyl) butadiene (DMPBD), sabinene terpinene-4-ol
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◊ อาหาร 2 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 36 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ เครื่องสำอาง 6 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 2,328,407 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 216,879 บาท

ข้อมูลการเกษตร

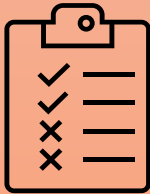
ฤดูกาลเพาะปลูก: ควบปลูกในฤดูฝน ในช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: นิยมขุดในฤดูแล้งที่ไม่มีฝนตก ช่วง ประมาณ

เดือนพฤศจิกายน - เมษายน

แหล่งปลูกในไทย: จันทบุรี

พื้นที่ปลูก: 0.25 ไร่ (ปี 2566)

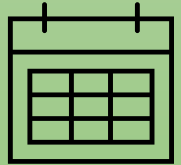
- อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

กวาวเครือขาว (*Pueraria candollei* *Graham ex Benth.*)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** miroestrol, deoxymiroestrol
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◊ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 103 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ เครื่องสำอาง 8 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

อ้างอิง: ระบบสารสนเทศ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Smart Herb Platform), ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

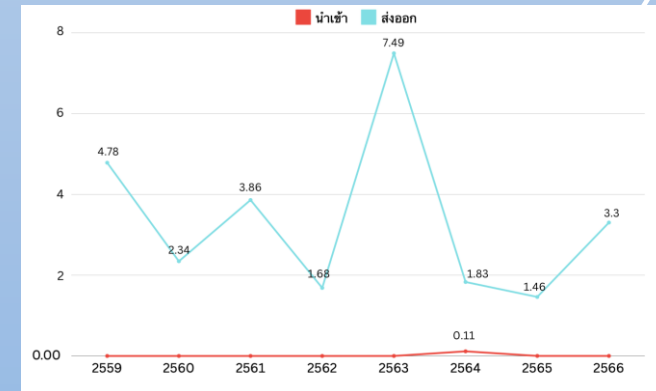
สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** -
- **Clinical trial:** อาการวัยทอง, ภาวะกระดูกพรุน

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 117,179 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 26,758,388 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: นิยมปลูกในฤดูฝน ช่วงเดือนพฤศจิกายน - กรกฎาคม
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 10 – 12 เดือน
ผลผลิตเฉลี่ย : 6,000 กก./ไร่
ต้นทุนการผลิต: 45,700 บาท/ไร่ (ปี 2565)
ราคาสด (เฉลี่ย): 24.51 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาแห้ง: 140-380 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

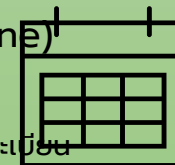
ขิง

(Zingiber officinale Roscoe)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** gingerols, gingerdiones, shogaols, volatile oil
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◊ อาหาร 806 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 39 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ เครื่องสำอาง 138 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◊ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◊ Over-the-counter (TGA)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

แหล่งปลูกในไทย: เชียงราย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก ตาก

พื้นที่ปลูก: 10,762.82 ไร่ (ปี 2566)

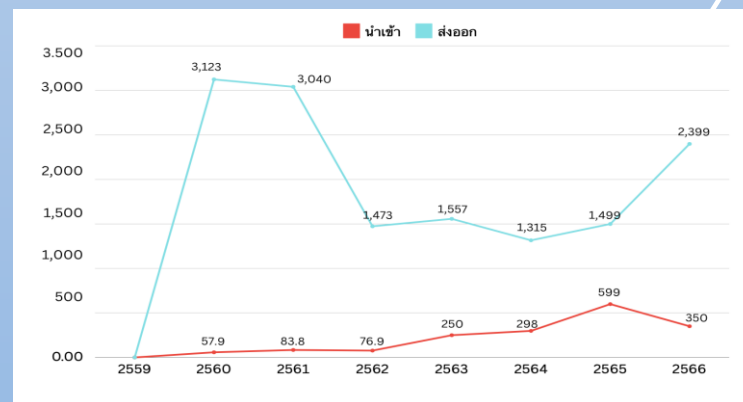
สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** บรรเทาอาการท้องอืด ขับลม แน่นจุกเสียด, บรรเทาอาการคลื่นไส้อาเจียนจากการเมาเรือ และหลังการผ่าตัด
- **Clinical trial:** ข้อเสื่อม,ปวดไมเกรน, ชาจากเบาหวาน, คลื่นไส้อาเจียนจากการให้ยาเคมีบำบัด และหลังการผ่าตัด

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **1,476** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น **1,717,042,316** บาท
 มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น **14,408,366,289** บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: ปลูกได้ทุกฤดูกาล
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวได้ทุกฤดูกาล
ผลผลิตเฉลี่ย : 36,000 กก./ไร่
ต้นทุนการผลิต: 40,640 บาท/ไร่ (ปี 2566)
ผลตอบแทนทางใบสด: 108,000 บาท/ไร่/ปี
ผลตอบแทนปอกเปลือก: 108,000 บาท/ไร่/ปี

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

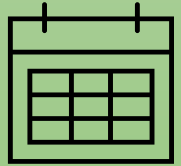
ว่านหางจระเข้

(Aloe vera (L.) Burm.f.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** aloctin A, B
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 104 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 37 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ เครื่องสำอาง 141 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ Over-the-counter (TGA)
 - ◇ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต ออย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

ราคากาบใบสด (เฉลี่ย): 3 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาปอกเปลือก: 65 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาสารสกัด: 1,500-2,500 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
แหล่งปลูกในไทย: นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี สมุทรปราการ
พื้นที่ปลูก: 10,168.72 ไร่ (ปี 2566)

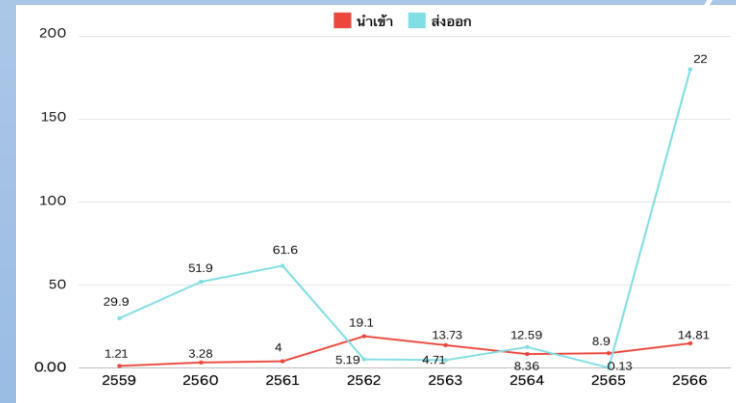

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
- **Clinical trial:** สมานแผล, บำรุงผิว

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 73,477,216 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 346,343,730 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: ปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ต้องมีน้ำตลอดเวลา
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวได้ทุกฤดูกาล เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ 60 – 90 วัน
แหล่งปลูกในไทย: นนทบุรี นครศรีธรรมราช นครปฐม พระนครศรีอยุธยา
พื้นที่ปลูก: 1,109.63 ไร่ (ปี 2566)
ราคาสด (เฉลี่ย): 18.23 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาแห้ง: 650-750 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
 อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** ใช้สมานแผล, แก้ร้อนใน ช้ำใน
- **Clinical trial:** เบาหวาน, สมานแผล, บำรุงผิว

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **376** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

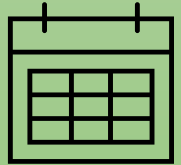
บัวบก (*Centella asiatica*(Linn.) Urban.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

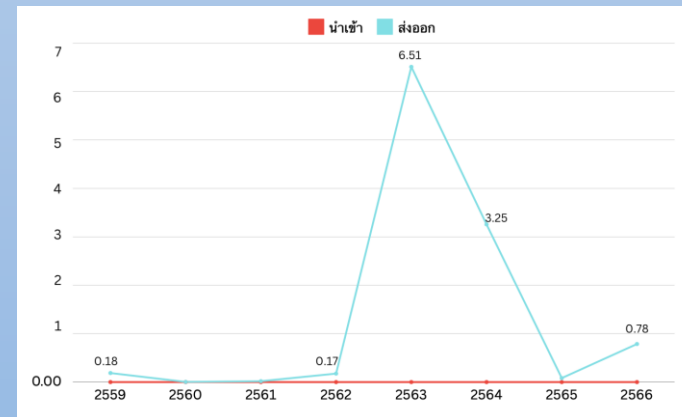
- **สารสำคัญ:** asiaticoside, madecassoside
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 24 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 28 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ เครื่องสำอาง 15 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ Over-the-counter (TGA)
 - ◇ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น **29,389,924** บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น **11,019,533** บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: ปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ต้องมีน้ำเพียงพอ
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวได้ทุกฤดูกาล เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ 45 – 60 วัน
แหล่งปลูกในไทย: กาญจนบุรี สุโขทัย นครสวรรค์ ราชบุรี
พื้นที่ปลูก: 625.94 ไร่ (ปี 2566)
ราคาสด (เฉลี่ย): 16 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

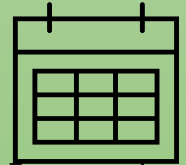
อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

มะระขี้นก (*Momordica charantia* L.)

ผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** charantin
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 48 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 106 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ Over-the-counter (TGA)
 - ◇ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

สถานภาพการใช้ประโยชน์

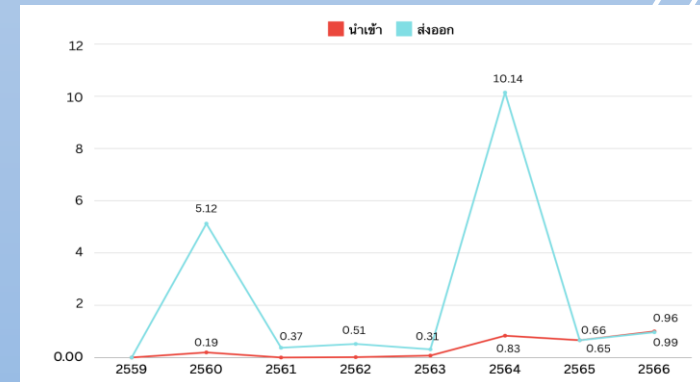
- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** แก้ไข้ แก้ร้อนใน, เจริญอาหาร
- **Clinical trial:** เบาหวาน

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **341** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 2,774,765 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 18,097,543 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: ปลูกได้ทุกฤดูกาล ต้องรดน้ำให้ชุ่ม แต่นิยมปลูกในฤดูฝน

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวได้ทุกฤดูกาล แต่นิยมเก็บเกี่ยวในฤดูแล้ง ระหว่างเดือนธันวาคม – เมษายน เก็บเกี่ยวได้เมื่อมีอายุ 1 – 2 ปีขึ้นไป

แหล่งปลูกในไทย: นราธิวาส สุโขทัย ฉะเชิงเทรา

พื้นที่ปลูก: 87.97 ไร่ (ปี 2566)

ราคาสด (เฉลี่ย): 14.04 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

ราคาแห้ง: 160-249 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

อ้างอิง: 1. คู่มือการกำหนดพื้นที่การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

สถานภาพการใช้ประโยชน์

Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ: บสสเทา อาการริดสีดวงทวารหนัก

▪ **Clinical trial:** ริดสีดวงทวารหนัก, ลดน้ำหนัก, ลดภาวะกระดูกพรุน

ข้อมูลความต้องการของ สว. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม **819.50** กก./ปี (ข้อมูลปี 65)

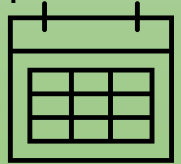
เพชรสังฆาต

(*Cissus quadrangularis* L.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

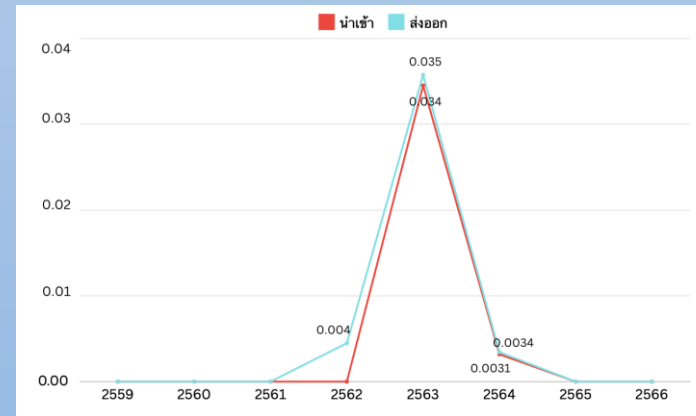
- **สารสำคัญ:** lupeol, kaempferol, quercetin, ascorbic acid, tannins, carotenoids
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◊ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 100 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 37,700 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 43,680 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: กระท่อมสามารถขึ้นได้ในหลายสภาพพื้นที่ ทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีน้ำท่วมขังในช่วงสั้นๆ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่ดอน เจริญเติบโตได้ดีในเขตอากาศร้อนชื้น

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่อายุ 6-8 เดือนเป็นต้นไป
แหล่งปลูกในไทย: สุราษฎร์ธานี นครปฐม อุบลราชธานี สุระบุรี

พื้นที่ปลูก: 32,504.04 ไร่ (ปี 2566)

ราคาสด (เฉลี่ย): 70.94 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

ราคาแห้ง: 95-106 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

อ้างอิง 1. กรมวิชาการเกษตร
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

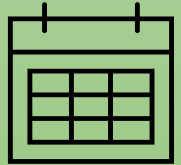
กระท่อม

(Mitragnya speciosa Korth.)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** mitragynine
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 5 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 1 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:** ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของประเทศ ออสเตรเลียและแคนาดา

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

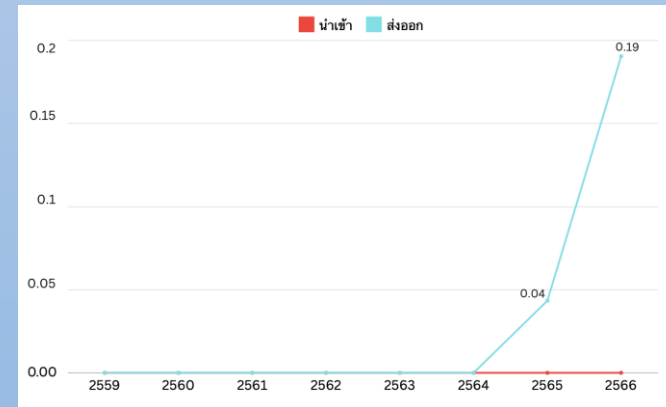
สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** -
- **Clinical trial:** รักษาอาการซึมเศร้า

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 0 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 233,924 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: แนะนำปลูกในเดือนมิถุนายนจะได้ปริมาณ THC สูงกว่าการปลูกในเดือนกันยายน ปลูกได้ปีละ 3 ครั้ง

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: ต้นกัญชงให้เมล็ดภายใน 3-4 เดือน กัญชงที่ปลูกช่วงเดือนกันยายน มีระยะเวลาการออกดอกสั้น ประมาณ 60-70 วัน

แหล่งปลูกในไทย: นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ พะเยา เชียงราย

พื้นที่ปลูก: 396.08 ไร่ (ปี 2566)

ราคาสด (เฉลี่ย): 2,987.73 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)

ราคาแห้ง: 3,000-15,000 บาท/กิโลกรัม (ใบ) (ปี 2566)

อ้างอิง : 1. ฐานข้อมูลองค์ความรู้มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

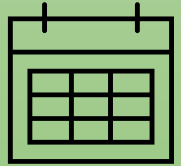
กัญชง

(*Cannabis sativa L. subsp. Sativa*)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- **สารสำคัญ:** THC, CBD
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◊ อาหาร 3 ผลิตภัณฑ์
 - ◊ เครื่องสำอาง 7 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◊ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◊ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต ออย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

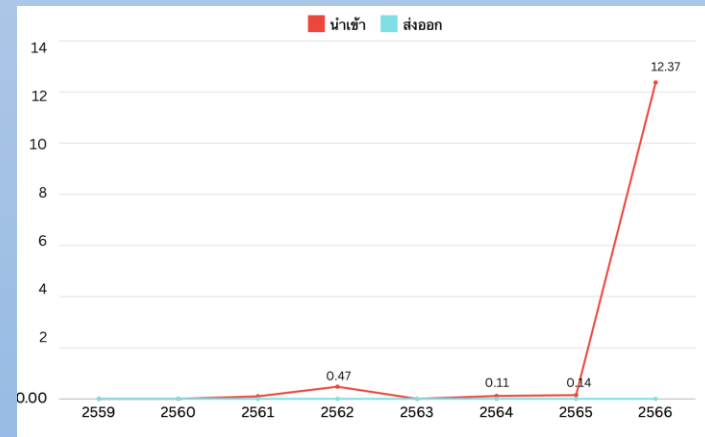
สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ: -**
- **Clinical trial:** ลดปวด, ลดการใช้ opioids, epilepsy

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 13,210,664 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 2,345,172 บาท

ข้อมูลการเกษตร

ฤดูกาลเพาะปลูก: นิยมปลูกในฤดูหนาว คือ เดือนกันยายน – กุมภาพันธ์ จะได้ช่อดอกสมบูรณ์
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว: เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ โดยเก็บเกี่ยวครั้งแรก คือ 4-6 เดือน และอีก 3 เดือนจะเก็บเกี่ยวครั้งที่สอง
แหล่งปลูกในไทย: นครพนม บุรีรัมย์
พื้นที่ปลูก: 1,296.77 ไร่ (ปี 2566)
ราคาสด (เฉลี่ย): 10,030.39 บาท/กิโลกรัม (ปี 2566)
ราคาแห้ง: 30,000-45,000 บาท/กิโลกรัม (ช่อดอก) (ปี 2565)

อ้างอิง : 1. ส่วนสำรวจและรายงาน สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคเหนือ
 2. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แหล่งปลูกในไทย: ฉะเชิงเทรา ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม เชียงราย บึงกาฬ บุรีรัมย์ ลพบุรี

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication ในบัญชียาหลักแห่งชาติ:** บรรเทาอาการคลื่นไส้อาเจียนจากเคมีบำบัด, นอนไม่หลับ, ช่วยเจริญอาหาร
- **Clinical trial:** แก้ปวด, แก้คลื่นไส้อาเจียนจากการรับยาเคมีบำบัด, นอนไม่หลับ

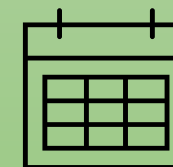

กัญชา
(Cannabis sativa L. subsp. indica)

ข้อมูลการผลิต/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

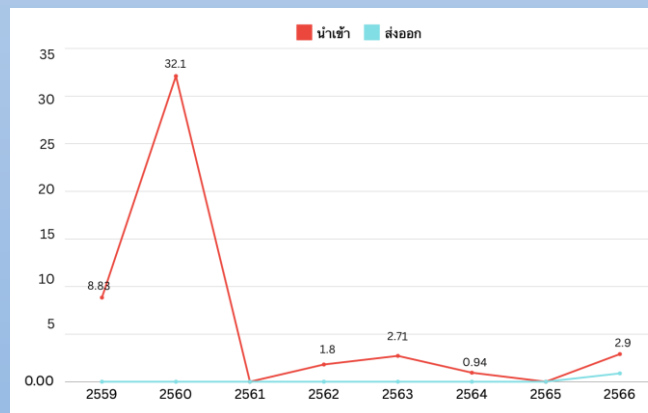
- **สารสำคัญ:** THC, CBD
- **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**
 - ◇ อาหาร 26 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 12 ผลิตภัณฑ์
 - ◇ เครื่องสำอาง 1 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

Marketing

มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสมุนไพร ปี 2559 – 2566 (ล้านบาท)

มูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 8,374,312 บาท มูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้น 875,080 บาท

มูลค่านำเข้าและส่งออกสมุนไพร Herbal Champions ปี 2559-2566

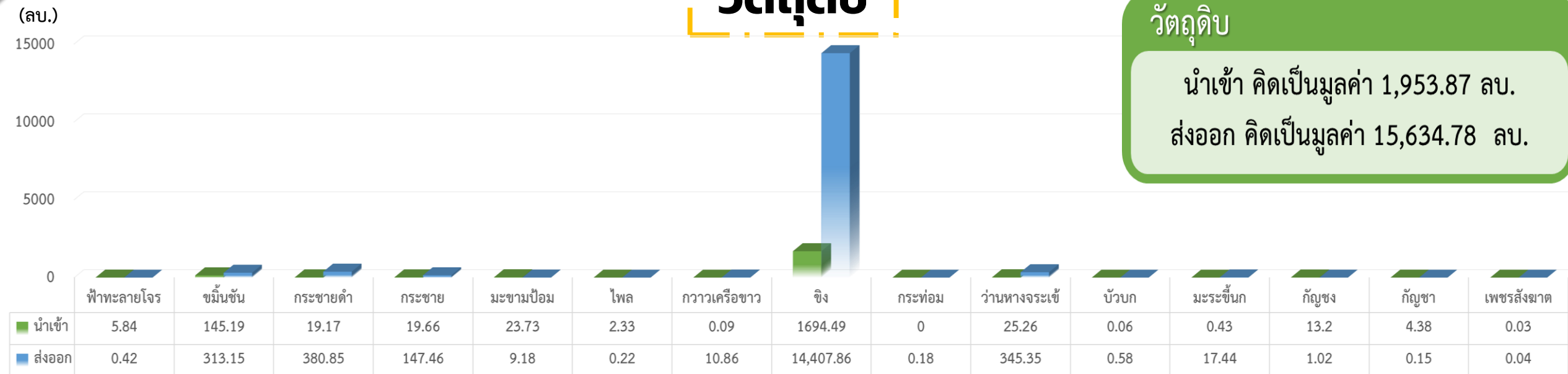
ข้อมูลจาก กรมศุลกากร

วัตถุดิบ

วัตถุดิบ

นำเข้า คิดเป็นมูลค่า 1,953.87 ลบ.
ส่งออก คิดเป็นมูลค่า 15,634.78 ลบ.

สารสกัด

สารสกัด

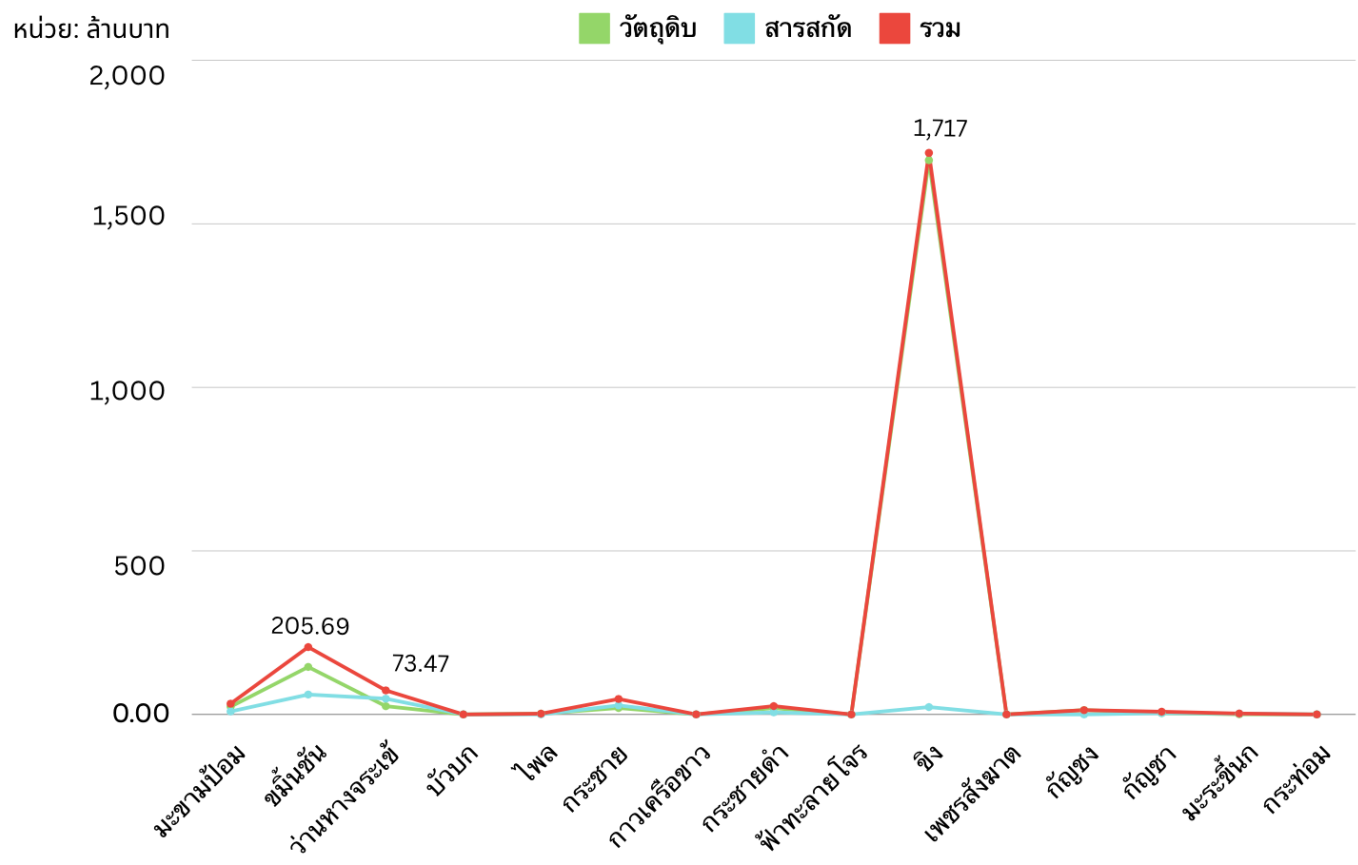
นำเข้า คิดเป็นมูลค่า 224.48 ลบ.
ส่งออก คิดเป็นมูลค่า 110.03 ลบ.

มูลค่าการนำเข้าสมุนไพร ปี 2559 - 2566 (ล้านบาท)

แยกตามชนิดสมุนไพร

วัตถุดิบ

- ขิง
- ขมิ้นชัน
- ว่านหางจระเข้

สารสกัด

- ขมิ้นชัน
- ว่านหางจระเข้
- ขิง

รวม

- ขิง
- ขมิ้นชัน
- ว่านหางจระเข้

มูลค่าการส่งออกสมุนไพร ปี 2559 - 2566 (ล้านบาท)

แยกตามชนิดสมุนไพร

หน่วย: ล้านบาท

20,000

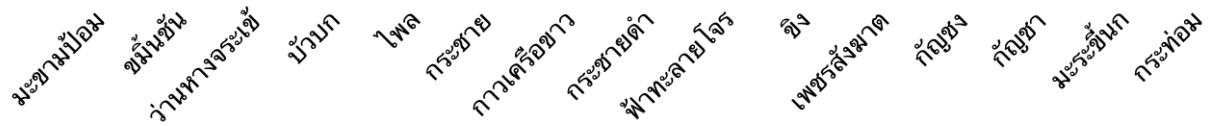
15,000

10,000

5,000

0.00

■ วัตถุดิบ ■ สารสกัด ■ รวม

วัตถุดิบ

- ขิง
- กระชายดำ
- ว่านหางจระเข้

สารสกัด

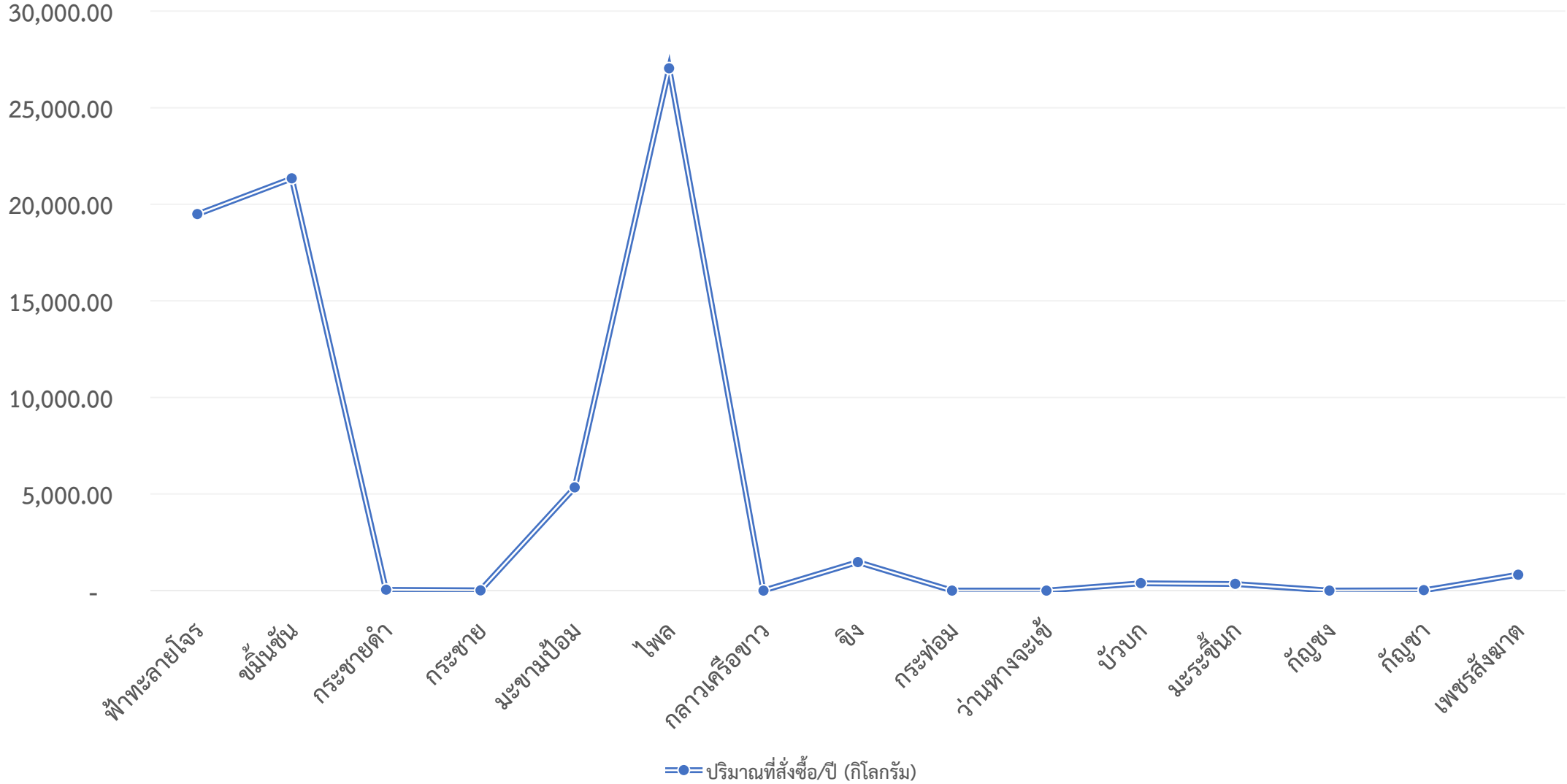
- กระชายดำ
- ว่านหางจระเข้
- กัญชา

รวม

- ขิง
- กระชายดำ
- ว่านหางจระเข้
- ขมิ้นชัน

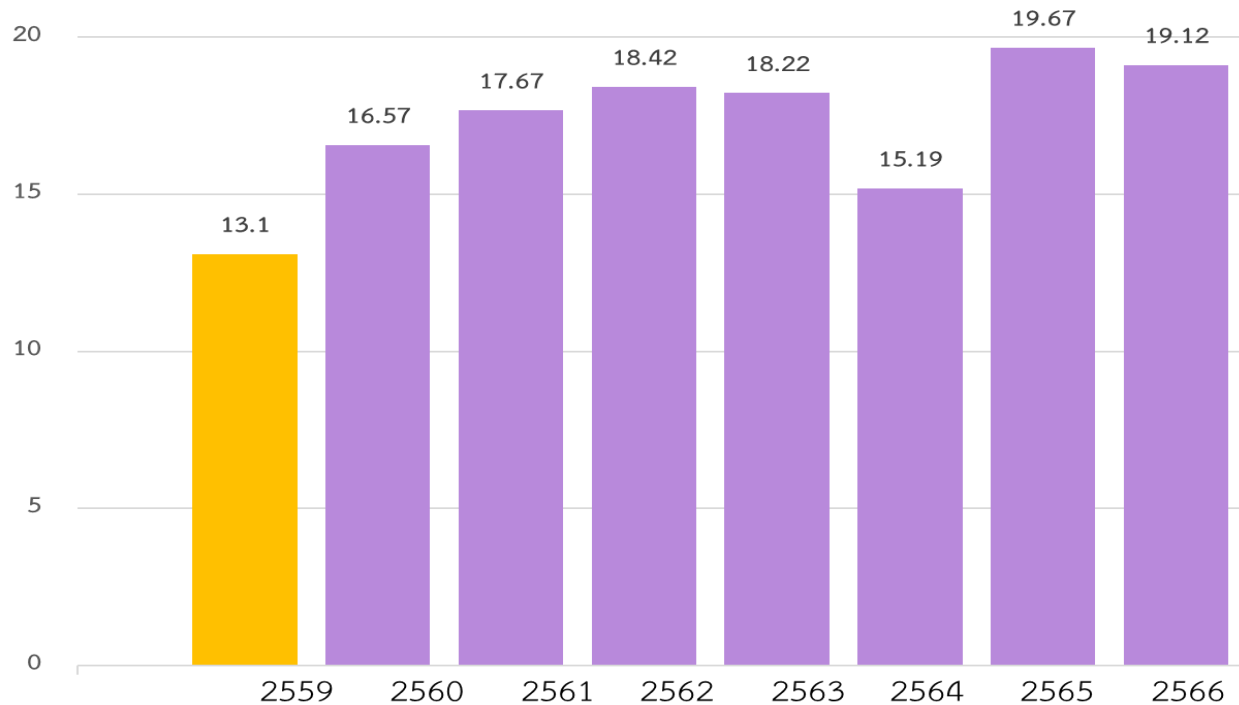
ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP ปริมาณรวม (ข้อมูลปี 65)

ปริมาณที่สั่งซื้อ/ปี (กิโลกรัม)

จำนวนการสั่งใช้ยาสมุนไพร ปี 2560 – 2566 (ล้านครั้ง)

อันดับการใช้ยาสมุนไพร ปีงบประมาณ 2566 (10 อันดับแรก)

รายการยาสมุนไพร	จำนวนการสั่งใช้ (ครั้ง)
1. ฟ้าทะลายโจร, ยาแคปซูล	1,993,394
2. ประสะมะแว้ง, ยาเม็ด	1,866,234
3. ขมิ้นชัน, ยาแคปซูล	1,745,573
4. แก้วโสมมะขามป้อม, ยาน้ำ	1,496,530
5. อมมะแว้ง, ยาเม็ด	1,467,103
6. แก้วโสมมะขามป้อม สูตรตำรับที่ 1, ยาน้ำ	1,373,796
7. มะขามแขก, ยาแคปซูล	1,210,505
8. ไพล, ครีม	1,184,864
9. น้ำมันไพล, ยาเข้าน้ำมัน	960,808
10. เถาวัลย์เปรียง, ยาแคปซูล	736,266

* หมายเหตุ ข้อมูลจาก Health Data Center (HDC) กระทรวงสาธารณสุข

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการ 6 คณะ

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570)

AREA BASED

เมืองสมุนไพร 16 จังหวัด

อำนาจเจริญ	สุรินทร์
มหาสารคาม	อุทัยธานี
สกลนคร	สระแก้ว
นครปฐม	สระบุรี
ปราจีนบุรี	จันทบุรี
เชียงราย	พิษณุโลก
อุดรธานี	สุราษฎร์ธานี
สงขลา	น่าน

AGENDA BASED

Herbal Champions

1. ฟัทะลายใจ
2. ขมิ้นชัน
3. กระชายดำ
4. กระชาย
5. มะขามป้อม
6. โพล*
7. กวาวเครือขาว*
8. ชิง
9. กระต๊อม*
10. ว่านหางจระเข้
11. บัวบก
12. มะระขี้นก
13. กัญชง
14. กัญชา
15. เพชรสังฆาต

แผนพัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรและเชื่อมโยงตลาด

ต้นน้ำ

กลางน้ำ

ปลายน้ำ

1. ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน

1.1: ส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร

1.2: วิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพร และอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรประจำถิ่น หรือพืชสมุนไพรหายาก

1.3: ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำ และไม่เหมาะสมกับพื้นที่ไปสู่การปลูกพืชสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง

1.4: มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลการผลิตสมุนไพรให้มีความเชื่อมโยง

กสค. กวก. มกอช. ส.ป.ก. สปภ. สวพส. ปศ. สคค. พต. กสส. สวก. มม.

2. สนับสนุนการพัฒนาในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่าย

2.1: สนับสนุนการพัฒนาในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตสมุนไพร

2.2: สนับสนุนเครือข่ายการตลาดในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน

2.3: ส่งเสริมเครือข่ายการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น ในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน

2.4: ส่งเสริมเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรอัจฉริยะ

3. ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบและส่งเสริมการแปรรูปภายหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยี

3.1: ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการให้ได้ GLP (Good Laboratory Practice)

3.2: ส่งเสริมการนำมาตรฐานสินค้าเกษตรตามกลุ่มที่ใช้ของพืช

มกอช. กวก. สวก. สธ.

4. ส่งเสริมระบบตลาดกลาง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Market) รวมทั้งเครือข่ายผู้รับซื้อ วัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป

4.1: ส่งเสริมการตลาดด้วยระบบตลาดกลาง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับวัตถุดิบสมุนไพร

4.2: ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้รับซื้อวัตถุดิบ และสมุนไพรแปรรูป ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มเกษตรกร/เกษตรกรรายย่อย

4.3: ขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสมุนไพรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารมูลค่าสูง

อดค. กสส. กสก. ส.ป.ก. สปภ. มกอช. ตลาดไท. สธ. พณ. สภาอุตสาหกรรม

พัฒนาเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สถาบันเกษตรกรให้ผลิตสมุนไพรปลอดภัยเข้าสู่มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ ผลิตสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมในการผลิต มีการปลูกแบบแปลงใหญ่ มีการแปรรูปเบื้องต้นเพิ่มมูลค่า

การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มมูลค่า มีนวัตกรรมต่อยอด มีการลงทุนวิจัย

ส่งเสริมตลาดชุมชน ออนไลน์ ตลาดกลางสมุนไพร

แนวทางการส่งเสริม	ผู้รับผิดชอบ
1. การให้คำแนะนำชนิดของสมุนไพรที่ส่งเสริมให้ปลูกเป็นวัตถุดิบเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด	(กวก.) (กสก.) (กสส.) (สปก.) (มม.)
2. การสนับสนุนการวิจัยวิธีการขยายพันธุ์ การเพาะปลูก และการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมเพื่อให้วัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มีคุณภาพดี และมีสารสำคัญในปริมาณสูง	(กวก.) (สวก.) (มม.)
3. การสนับสนุนสายพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ และศักยภาพทางพาณิชย์ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาด	(กสก.) (กวก.) (สปก.) (มม.)
4. การส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกอย่างง่ายในระดับชุมชน	(กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (มม.)
5. การสนับสนุนเกษตรกร และผู้ประกอบการ ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมมาเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่	(กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (สวก.) (มม.)
6. การจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหาร จัดการ และจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพรที่มีศักยภาพสูงในเชิงพาณิชย์	(พด.) (กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (มม.) (สป.กษ.)
7. การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพร และการปลูกทดแทนพืชสมุนไพรโดยส่งเสริมเครือข่ายชุมชน	(กสก.) (กวก.) (สปก.) (มม.)
8. การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น ข้อมูลความเหมาะสมของดิน น้ำ ต่อการปลูกสมุนไพร การใช้ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช เครื่องจักรกลการเกษตร การใช้ IoT ในระบบน้ำ โดรนพ่นสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น	(กวก.) (กสก.) (กสส.) (พด.) (มกocz.) (มม.) (สปก.) (สวก.) (สป.กษ.)
9. จุดเรียนรู้การผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพเพื่อให้เกษตรกรมาศึกษาดูงานแปลงการผลิตพืชสมุนไพร และการแปรรูปเบื้องต้นการผลิตสมุนไพร	(กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (สป.กษ.) (มม.) (สวก.)
10. การขอรับรองการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและการตรวจสอบ ได้มาตรฐาน Pre-Audit เป็นที่ปรึกษาให้แก่เกษตรกรที่พัฒนาสินค้าเกษตรเข้าสู่มาตรฐาน GAP ด้านพืช	(กสก.) (มกocz.)

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ขอความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรและเชื่อมโยงตลาด โดยเฉพาะการส่งเสริม Herbal Champions 15 ชนิด เพื่อยกระดับศักยภาพและต่อยอดสร้างคุณค่าในการขับเคลื่อนการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรทดแทนการนำเข้า

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.2 (ร่าง) คำสั่งคณะกรรมการวัตถุอันตราย

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ

คณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพร

ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประธานคณะกรรมการ : ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- คณะกรรมการ :
1. ผู้แทนกรมปศุสัตว์
 2. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน
 3. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร
 4. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
 5. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์
 6. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 7. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
 8. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
 9. ผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
 10. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
 11. ผู้แทนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
 12. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
 13. ผู้แทนกรมป่าไม้
 14. ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
 15. ผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
 16. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
 17. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
 18. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการและเลขานุการ : 19. หัวหน้ากลุ่มพัฒนานวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

หน้าที่และอำนาจ

- 1) ศึกษารวบรวมข้อมูลการปลูก พื้นที่ปลูก และผู้ปลูกพืชสมุนไพร เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการปลูกวัตถุพิษสมุนไพรให้ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัย
- 2) จัดทำแผนงานและแผนที่นำทาง (Road map) การพัฒนาและการบริหารจัดการวัตถุพิษ เชื่อมโยงการตลาดพืชสมุนไพร ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- 3) ประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรที่เกี่ยวข้อง
- 4) ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลต่อคณะกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
- 6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1. เพิ่มผู้แทนกรมหม่อนไหม
2. เพิ่มผู้แทนตลาดไท
3. เพิ่มผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ.

เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่
เชิญผู้แทน/บุคคล/ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูล

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ขอความเห็นชอบ 5.2 (ร่าง) คำสั่งคณะกรรมการวัตถุอันตราย เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการจัดทำคำสั่งเสนอประธานคณะกรรมการวัตถุอันตรายลงนามต่อไป

ระเบียบบวาระที่ 6

เรื่องอื่นๆ

กำหนดการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2567

**กำหนดการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
ครั้งที่ 2/2567 ในวันจันทร์ที่ 26 สิงหาคม 2567 เวลา 14.00-16.00 น.
ณ ห้องประชุมชัชวาทนเรนทร อาคาร 1 ชั้น 2
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข**